

Korenina

ISSN 2670-4242

**Odlični
poslovni rezultati
v prvih osmih mesecih**

**Stanje na trgih
žaganega
in okroglega lesa**

Na zahodu nič novega

**Gradnja z lesom
postaja
vse bolj zanimiva**

**Dvignili bomo kakovost
gospodarjenja z
državnimi gozdovi**

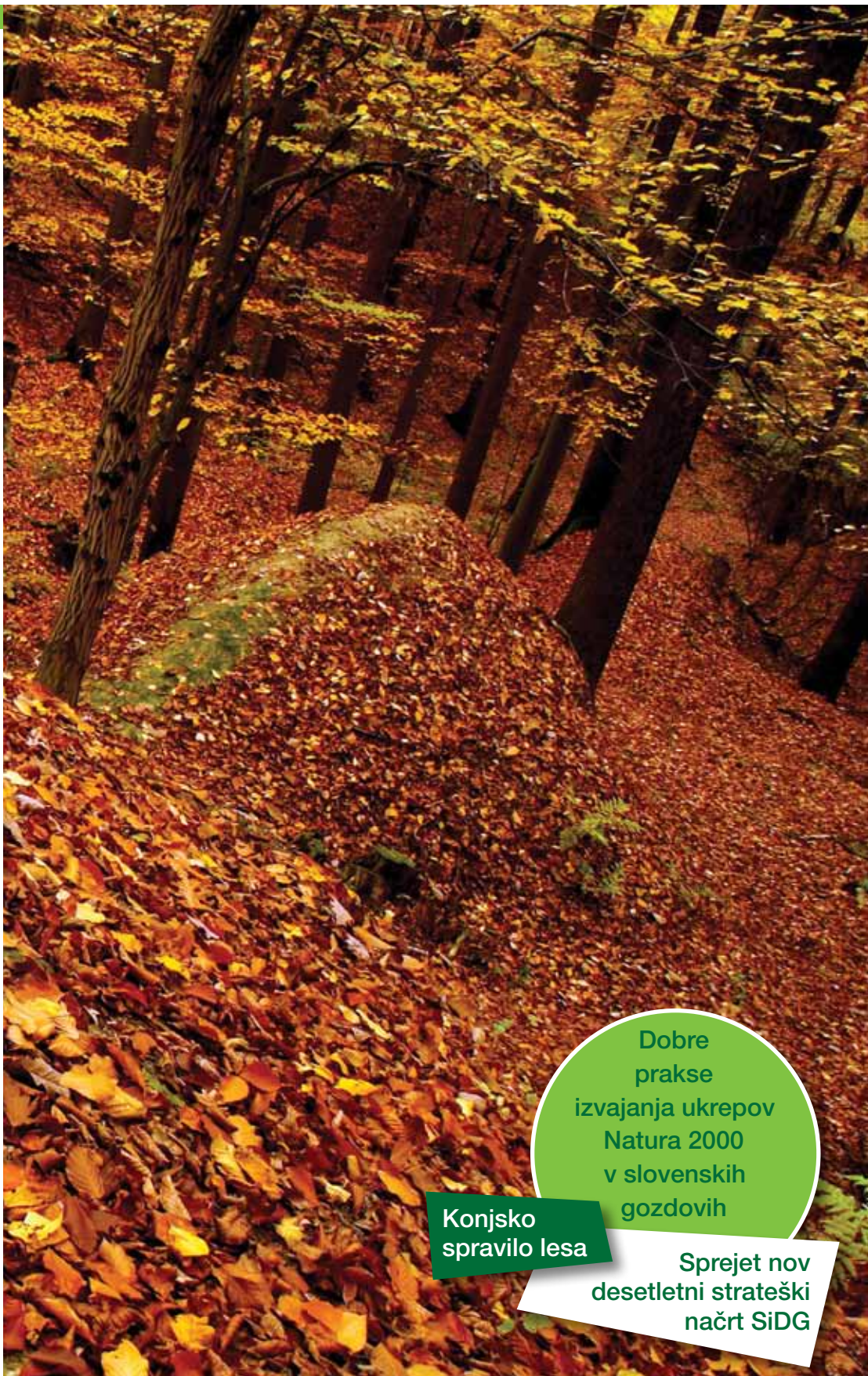
**Večanje
osutosti bukove
krošnje v Sloveniji**

**Male zmage naših
srčnih sodelavcev**

**Huda ura nam
tudi letos
ni prizanesla**

#gozdspomladi_sidg2021

**Pavlovnija
(Paulownia spp.)**

**Dobre
prakse
izvajanja ukrepov
Natura 2000
v slovenskih
gozdovih**

**Konjsko
spravilo lesa**

**Sprejet nov
desetletni strateški
načrt SiDG**

Spoštovane sodelavke, spoštovani sodelavci.

V tem uvodniku se bom dotaknil tematike vodenja družbe SIDG in petega jubileja delovanja, ki smo ga zaradi zdravstvene krize praznovali brez šampanjca.

Leto 2021 je prelomno leto za SIDG. Novo poslovodstvo, ki je vodenje družbe prevzelo februarja, je že aprila spravilo pod streho strateški načrt poslovanja do leta 2029. Za družbo in deležnike vsekakor pomemben dokument je bil sprejet s konsenzom in ob odobravanju stroke.

Vodilo poslovodstva družbe so načela, kot so spoštovanje, sodelovanje, strokovnost, sinergije. Marsikateri menedžerski kolega se bo brzkone nasmehnil v smislu, da deroča reka kapitala in profita zamegli še tako bistro glavo in skali osebne vrednote posameznika. A nas ne bo, saj delujemo drugače.

Zavedanje, da je ključni kapital slehernega podjetja lojalni kader, pomeni usmerjanje fokusa poslovanja v območje kulture vodenja in krepitev organizacijske klime. Samo lojalni kolektiv je sposoben sprejeti vse posledice trnove poti in številna odredanja, povezana z zdravstveno krizo, ki te dni vse glasneje trka na naša vrata. Zavedam se, da v takih okoliščinah v kolektivu ni prostora za tiste, ki jih lahko označimo za »muhe enodnevnice«.

Danes v svetu ni podjetja, ki ga ne bi prizadela zdravstvena kriza. Vplivi svetovne gospodarske krize se v svoji širini kažejo kot strah pred neznanim. Mnoga podjetja s slabšanjem likvidnosti iščejo rešitve skozi naraščanje zadolženosti. Trenutno naša panoga tega ne zazna, a kaj hitro se trendi lahko obrnejo.

Za delo v prihodnjih mesecih bo treba zagotoviti visoko stopnjo medsebojnega zupanja in notranje podpore. Ob morebitnem delnem zapiranju gospodarstva se bo treba izredno hitro in energično odzvati. Pri tem je treba izvajati strateške spremembe predvsem v segmentih prodaje, proizvodnje, investicijski strategiji in informacijsko-nadzornem sistemu.

Pričakovanje, da bomo peto obletnico obstoja družbe praznovali skupaj v sproščeni in športnem vzdušju na t. i. Hufnaglovem dnevu, se je ob vse slabši zdravstveni sliki porušilo. Ekipi sodelavcev, ki je vložila veliko truda v pripravo dogodka, v tem uvodniku izrekam iskreno zahvalo. Trdno pa verjamem, da bomo lahko od spoštovanju preventivnih ukrepov družjenje izvedli v manjših skupinah in drugačnem okolju. Tokratni peti jubilej delovanja SIDG smo praznovali brez šampanjca in ob odgovorni odločitvi glede odpovedi prireditve.

Skoraj leto in pol je že, odkar se je človeštvo soočilo z eno najhujših kriz moderne dobe. Epidemije še ni konec, grozijo nam namreč nove različice koronavirusa, je pa v tem času znanost naredila izjemen korak in pripravila cepivo. Sporočilo svetovne znanosti je jasno – iz epidemije se bomo izvili le z zadostno precepljenostjo. S cepljenjem, ki je še posebej priporočljivo za ranljive skupine, zavarujemo v prvi vrsti sebe in preprečimo hujše posledice, ki lahko prizadenejo tudi zdrave ljudi. Istočasno omejimo širjenje boleznih ter tako zaščitimo zdravje naših najbližjih in vseh, ki se ne smejo ali ne morejo cepiti.

Odločitev za cepljenje je odgovorno in solidarno dejanje in je v tem hipu naše edino orodje za zaustavitev epidemije. Zato na koncu – iskrena hvala vsem, ki ste ali še boste sprejeli odgovorno odločitev ter se cepili proti tej zahrbtni virusni bolezni.

Vse dobro in ostanite zdravi.

Mag. Robert Tomazin,
glavni direktor SIDG

SIDG

Slovenski Državni Gozdovi

Korenina,

glasilo družbe

Slovenski državni gozdovi, d. o. o.

ISSN 2670-4242

Izdaja:

Slovenski državni gozdovi, d. o. o.,
Rožna ulica 39, Kočevje

Naklada:

600 izvodov

Urednica:

Suzana Rankov

Uredniški odbor:

Mag. Robert Tomazin, glavni direktor,
Matjaž Juvančič, poslovni direktor,
Andrej Janša, finančni direktor, Marta
Briški, vodja sektorja za splošne
zadeve, Janez Sterle, vodja sektorja
za prodajo in logistiko, Ivo Trošt, vodja
sektorja za gozdarstvo, Renata Juršič,
vodja sektorja za finance, Šeherezada
Delić, vodja sektorja za nepremičnine,
Branko Štunf, vodja PE Ljubljana,
Roman Jerman, vodja PE Maribor,
Zvonimir Žagar, vodja PE Kočevje,
Tomi Ivanič, vodja PE Postojna, Suzana
Rankov, služba za odnose z javnostmi,
mag. Katarina Stanonik Roter, služba za
odnose z javnostmi.

Fotografija na naslovnici:

Dreamstime

Oblikovanje in prelom:

SALOMON, d. o. o., Ljubljana

Tisk:

MAT-FORMAT, d. o. o., Ljubljana

Revija Korenina je tiskana
na papirju s certifikatom FSC.

ODLIČNI poslovni REZULTATI

SiDG V ŠTEVILKAH

v prvih osmih mesecih

Andrej Janša, finančni direktor SiDG

Če lahko leto 2020 ocenjujemo kot leto suhih krav, v tem letu kljub nižjemu odkazilu drevja za posek od pričakovanega doživljamo preporod.

V aprilu je Vlada RS potrdila novo strategijo poslovanja do leta 2029. Energijo in izkušnje usmerjamo predvsem v procese v gozdu. Novoustanovljena služba za kakovost in standarde je začela izvajati izobraževanja naših gozdarjev z namenom doseganja boljšega krojenja hlodovine in prepoznavanja vrednejših sortimentov lesa. Dvigujemo količine lastnega poseka in nameravamo z izvajanjem ukrepov lastno ceno sečnje približati najetim izvajalcem. Na tem področju nas čaka še kar nekaj izzivov. Z dobavo traktorjev, kamionov in kompletov za strojno sečnjo posodabljam mehanizacijo in povečujemo varnost izvajanja del v gozdu. Zaposluje nove ekipe za sečnjo. Povečali smo tudi število odpremnikov. Trenutno nas je v SiDG zaposlenih 328.

Rešujemo prostorsko stisko

Najbolj odmevna je bila novica, da smo v juliju in avgustu kupili dve poslovni stavbi v Kočevju. V prvi, Avtostoritev Rogelj, danes z delovnim imenom SiDG Logistika, bosta imela sedež Poslovna enota Kočevje in oddelek za gozdno proizvodnjo skupaj s servisnimi delavnicami za izvajanje osnovnih servisov vozil in strojev. Tu bo tudi sedež t. i. mobilne delavnice, ki bo stroje servisirala na terenu. Od najemodajalca GG Grča smo po nekaj mesecih pogajanj in skladno z novo strategijo poslovanja odkupili poslovno stavbo Marof. Slednjo bomo gradbeno, energetsko in funkcionalno sanirali v sodobno poslovno stavbo, ki nam bo zagotavljala primerno

delovno okolje. Verjamem, da se bomo v njej veliko bolj prijetno počutili kot zdaj. Predvidevamo fasado iz različnih sort lesa, ki bo namenjena raziskovanju vzdržljivosti lesa ob različnih impregnacijah in obdelavah skozi čas. V parku pred stavbo si želimo postaviti tudi manjši kozolec, ki bo služil občasnim razstavam likovnih del, poslovnim sprejemom, sestankom in izobraževanjem ter izražal našo neposredno povezanost z lesom.

Investiramo v IT

V teh tednih zaključujemo pripravo tehnične specifikacije za izvedbo javnega razpisa za nakup t. i. centralne informacijske podpore ERP, za potrebe sektorja za nepremičnine pa tudi specifikacijo geografskega oziroma prostorskega informacijskega sistema, ki nam bo olajšal delo tudi v gozdarstvu, gozdnih gradnjah, prodaji, logistiki ter izmenjevanju informacij z MKGP (skladno s pogodbama o upravljanju in razpolaganju z gozdovi v lasti RS). Intenzivno nadaljujemo tudi razvoj informacijskega sistema Gozdar, ki bo eden od treh stebrov informacijske podpore. Z Gozdarjem digitaliziramo odločbe ZGS, hitreje izvajamo javna naročila za izbiro sekačev, podpiramo procese v prodaji in logistiki in drugih oddelkih sektorja za gozdarstvo.

27 % več prihodkov

V obdobju od januarja do avgusta smo realizirali čiste prihodke od prodaje gozdnih lesnih sortimentov v višini 41,9 milijona evrov, kar predstavlja 68 odstotkov načrtovanega v letu 2021 in

27 odstotkov več kot v enakem obdobju preteklega leta. Prodali smo 716 tisoč m³ gozdnih lesnih sortimentov na kamionski cesti in iz skladišč, v enakem obdobju preteklega leta 699 tisoč m³. Posek smo realizirali v višini 713 tisoč m³, od tega 17 odstotkov oziroma 121 tisoč m³ v lastni režiji. Realizirana količina poseka predstavlja 64 odstotkov načrtovanega v letu 2021. V enakem obdobju preteklega leta smo v lastni režiji posekali 84 tisoč m³, kar je predstavljalo 11,4 odstotka celotnega poseka. Z lastnimi transportnimi zmogljivostmi smo prepeljali 113 tisoč m³, kar predstavlja 95 odstotkov celotnega transporta gozdnih lesnih sortimentov. Dosegli smo čisti poslovni izid v višini 9,3 milijona evrov. Za leto 2021 je načrtovan čisti poslovni izid v višini 7,7 milijona evrov, v enakem obdobju preteklega leta pa je bil realiziran v višini 4,8 milijona evrov. V avgustu smo tudi že dosegli z v maju potrjenim ambicioznim rebalansom poslovnega načrta planiran dobiček za celotno leto 2021.

Pričakujemo rekordne cene

Ocenjujem, da bo mesec september v letošnjem letu poslovno najboljši. Podatki nakazujejo sečnjo kar 110.000 m³ lesa, sodelavci v prodaji dosegajo odlične rezultate, pričakujejo najvišjo povprečno ceno GLS v zgodovini podjetja, in sicer okoli 68 evrov/m³.

Dokazujemo, da smo SiDG odlična ekipa, imamo ogromno znanja in motivacije in vsi skupaj zmoremo presegati tudi najvišje mejnike.

PRIHODKI OD PRODAJE GLS IN TRANSPORTA

jan.–avg. 2021:	43 mio EUR
plan 2021:	63 mio EUR
jan.–avg. 2020:	34 mio EUR

POSLOVNI ODHODKI

jan.–avg. 2021:	33 mio EUR
plan 2021:	54 mio EUR
jan.–avg. 2020:	30 mio EUR

EBIT – POSLOVNI IZID IZ POSLOVANJA

jan.–avg. 2021:	11 mio EUR
plan 2021:	9 mio EUR
jan.–avg. 2020:	6 mio EUR

ČISTI POSLOVNI IZID

jan.–avg. 2021:	9,3 mio EUR
plan 2021:	7,7 mio EUR
jan.–avg. 2020:	4,8 mio EUR

PRODAJA GLS

jan.–avg. 2021:	716 tisoč m ³
plan 2021:	1.115 tisoč m ³
jan.–avg. 2020:	699 tisoč m ³

POSEK GLS

jan.–avg. 2021:	713 tisoč m ³
plan 2021:	1.115 tisoč m ³
jan.–avg. 2020:	735 tisoč m ³

LASTNA SEČNJA

jan.–avg. 2021:	121 tisoč m ³
plan 2021:	190 tisoč m ³
jan.–avg. 2020:	84 tisoč m ³

LASTNI TRANSPORT GLS

jan.–avg. 2021:	113 tisoč m ³
plan 2021:	180 tisoč m ³
jan.–avg. 2020:	117 tisoč m ³

STANJE NA TRGIH žaganega in okroglega lesa

V letu 2021 se je stanje na trgu žaganega lesa skokovito spremenilo, s tem pa so se spremenile tudi cene gozdnih lesnih sortimentov (GLS), zlasti so spremenjene razmere vplivale na cene hlodovine iglavcev.

Besedilo: **Matjaž Juvančič**, poslovni direktor

Posledice ujm na cene lesa

V preteklih nekaj letih smo bili priča različnim naravnim ujmam, ki so pustošile praktično po vsej Evropi. Zlasti vetrolomi so v srednji Evropi porušili na milijone kubičnih metrov lesa, sledil pa jim je val gradacij podlubnikov. Samo v sosednji Italiji je vetrolom porušil okrog 12 milijonov m³ lesa, sanacija pa se je podaljšala celo v leto 2021. Tudi slovenskim državnim gozdovom ujme niso prizanesle, saj je vetrolom ob koncu leta 2017 porušil okoli 1.300.000 m³ lesa, predvsem iglavcev. Najbolj sta bili prizadeti območji Kočevja in Postojne. Sanacija je trajala dve leti, posledice pa smo čutili še v letu 2020, ko je bil val podlubnikov še vedno močan.

Obilica lesa na evropskem trgu, ki je bila posledica sanitarnih sečenj, je v zadnjih letih diktirala cene gozdnih lesnih sortimentov in povpraševanje po njih. Cene so zlasti pri

hlodovini iglavcev dolgo vztrajale na nizkih nivojih. V najbolj kritičnih letih je imel tudi SiDG na skladiščih preko 100.000 m³ hlodovine iglavcev. Nastajala je velika škoda, saj je transport lesa na skladišča dodatni strošek, za nameček pa so se znižali vrednostni razredi hlodovine.

Zgodovinsko visoke cene

Povprečne cene GLS so se v času od ustanovitve SiDG leta 2016 vrtele okrog 50 evrov/m³, v letu 2020 pa je bila povprečna cena komaj 47 evrov/m³. V marcu 2020 se je namreč pojavila koronakriza in v prvih mesecih je prodaja upadla za skoraj tretjino. Tudi začetek leta 2021 glede rasti cen GLS ni bil posebno obetaven. Potem pa se je začela rast cen, kakršne v zgodovini gozdarstva Slovenije skoraj ne pomnimo.

Povprečna cena je v osmih mesecih letošnje-ga leta zrasla za 28 odstotkov, cena hlodo-

vine iglavcev pa celo za 41 odstotkov. Rahel padec cen je opazen pri hlodovini listavcev, ki smo je v poletnih mesecih sekali relativno malo, pa tudi povpraševanja ni bilo s strani žagarjev, saj je hlodovina listavcev v tem času hitro pokvarljivo blago. Dvig cen pri hlodovini listavcev lahko pričakujemo v jesenskem in zimskem času. Cena oblovine iglavcev (celuloza) se je na drugi strani zvišala za 12 odstotkov, pri lesu za plošče pa je bil dvig tri-odstoten.

SiDG je pri oblikovanju cen želel slediti zasebnemu sektorju, čeprav ga ni v celoti dohitel, saj imajo trgovci lesa v zasebnem sektorju to prednost, da les prodajajo v sosednjo Avstrijo, kjer so cene še višje kot v Sloveniji.

Ponudba ne sledi povpraševanju

Povpraševanje po hlodovini iglavcev je prese-glo vse meje, ponudba na slovenskem trgu pa je manjša kot v prejšnjih letih. V zasebnem sektorju so sekali manj, ker je bil posek v predhodnih letih enormno visok. Tudi SiDG je sekal manj, kot je načrtoval, predvsem zaradi

GIBANJE POVPREČNIH CEN LESA V LETU 2021 NA SIDG

Oznake vrstic	2021-1	2021-2	2021-3	2021-4	2021-5	2021-6	2021-7	2021-8	Indeks 1-8
Hlodi iglavcev	65,51	67,38	69,74	77,08	81,34	84,57	84,87	92,78	142
Hlodi listavcev	75,03	78,47	75,16	73,62	70,88	71,49	73,51	72,63	97
OSTALA OBLOVINA IGL.(celuloza)	30,57	31,73	30,87	32,49	32,96	33,24	33,75	33,75	110
OSTALA OBLOVINA LISTAVCI (drva)	43,42	43,69	43,80	44,29	44,32	43,75	43,56	43,88	101
	52,67	54,63	54,86	57,64	59,04	61,72	63,54	67,88	129

CENE ŽAGANEGA LESA NA SPLETNI STRANI TIŠLER, D. O. O.

Vrsta sortimenta	Cena
Žagan les SMREKA	240–34 EUR/m ³
Žagan les SMREKA A/B kval., deb. 50 mm	340–390 EUR/m ³
Žagan les BUKEV pol. parjena, mizarske A/B kval., deb. 50 mm	390–440 EUR/m ³
Žagan les BUKEV pol. parjena, mizarske A kval., deb. 33 mm, 50 mm	440–490 EUR/m ³
Žagan les HRAST RUSTIK	640 EUR/m ³

Vir: Spletna stran podjetja Tišler, d. o. o.

Za primer: cene žaganega lesa smreke se pri enem od naših kupcev – Tišler, d. o. o. – gibljejo od 240 do 340 evrov/m³. Če primerjamo cene z lanskim obdobjem ali v letih pred tem, ugotovimo, da so se cene žaganega lesa več kot podvojile.

manjšega deleža pripadkov iz naslova podlubnikov.

Razlogi za tako hiter dvig cen GLS so v rasti surovin na svetovnih trgih. To naj bi povzročila koronakriza, ki je pretrgala oskrbovalne verige. Cene žaganega lesa so enormno poskočile predvsem v ZDA.

Prvi znaki umirjanja trga

Kljub visokim cenam pa se na ameriškem trgu pojavljajo znaki umirjanja cen surovin, v prvi vrsti žaganega lesa. Kaj lahko pričakujemo v naslednjem letu, je zato zelo težko napove-

dovati. Cene lahko tako hitro upadejo, kot so zrasle. Zato je previdnost na mestu. Vsekakor pa bo letošnji pričakovano dober poslovni rezultat podjetja SiDG v prvi vrsti povezan z visoko rastjo cen surovin na svetovnih trgih. Tudi v prihodnje bomo budno spremljali trg GLS ter trende pri predelavi in obdelavi lesa. Dolgoročne pogodbe o prodaji lesa ostajajo še naprej ključni in najpomembnejši instrument prodaje GLS, ki je bistven za obstoj domače lesne industrije. Z vzpostavljanjem sistema dražb za najvrednejše sortimente pa

bomo dvignili izkoristek najkakovostnejšega lesa ter se ciljno usmerili k tistim predelovalcem, ki ga najbolj izkoristijo. Ostali načini prodaje, ki smo jih razvili v zadnjih letih, bodo prispevali svoj del v celotnem sistemu prodaje in omogočali družbi SiDG predvsem prožnost pri prilagajanju na tržne razmere. Nadgrajevanje že zdaj dobrega sistema usmerjanja gospodarjenja z državnimi gozdovi glede na potrebe trga bomo s pomočjo informacijske podpore in izobraževanj izboljševali.

Prevzemamo večino logističnih storitev

Omenil bi še eno aktivnost, ki bo ključna v prihodnjem obdobju. Za prevzem večjega dela logističnih potreb pri usmerjanju toka lesa imamo organizacijske in ekonomske razloge, k temu pa nas usmerja tudi izboljšanje nadzora nad lesom. Intenzivno vodimo vse potrebne aktivnosti, da bi v roku enega leta prevzeli večji del logističnih potreb za transport lesa iz državnih gozdov.

S še boljšim povezovanjem znotraj podjetja bomo lažje dosegali odlične poslovne rezultate ter s tem še naprej ostajali primer dobrega gospodarja z državnimi gozdovi.

Sprejet nov strateški načrt SiDG

Eno izmed prelomnic v poslovanju SiDG predstavlja nov Strateški načrt poslovanja družbe SiDG za obdobje 2020–2029 s temelji poslovne politike za obdobje 2020–2024, ki ga je vlada v vlogi skupščine družbe SiDG sprejela 15. aprila 2021. Strateški načrt namreč predstavlja osnovno usmeritev in okvir poslovanja podjetja za gospodarjenje z gozdovi v lasti Republike Slovenije za obdobje desetih let.

Osnovni cilji gospodarjenja z državnimi gozdovi določa že Zakon o gospodarjenju z gozdovi v lasti Republike Slovenije, za doseganje teh ciljev ter izpolnjevanje izhodišč vlade je družba v Strateškem načrtu določila operativne cilje, usmeritve in ukrepe na petih strateških področjih delovanja.

V nadaljevanju na kratko predstavljamo strateška področja delovanja družbe SiDG v naslednjih desetih letih:

Upravljanje gozdov v lasti Republike Slovenije

Ključni ukrepi so naravnani na oblikovanje dolgoročnih partnerskih odnosov na področju izvedbe vseh del v državnih gozdovih in pri prodaji gozdnih lesnih sortimentov. Družba SiDG bo še naprej dopolnjevala kriterije za izbor izvajalcev, ki bodo zagotavljali enakopravnost ponudnikov in visoko stopnjo kakovosti pri izvedbi vseh del v gozdovih, in hkrati spodbujala uporabo sodobnih tehnologij. Pri prodaji gozdnih lesnih sortimentov pa je ključna podpora predelovalcev lesa. Zaradi narave dela pri izvajanju proizvodnih procesov v gozdovih je stalno nadgrajevanje ustreznega nadzora v gozdovih nujno, družba pa v prihodnje načrtuje tudi oblikovanje tržne ponudbe za storitve upravljanja gozdov v zasebni lasti. Sočasno bo krepila tudi lastne kapacitete za delo v gozdovih.

Razpolaganje z gozdovi v lasti Republike Slovenije in pridobivanje gozdov

Družba bo nadaljevala vse postopke razpolaganja in pridobivanja gozdnih zemljišč, kar vključuje zlasti nakupe, menjave, prodaje gozdnih zemljišč in razdružitve solastnine. Pri tem bo sledila osnovnim usmeritvam zakona, s posebnim poudarkom na ustreznem informiranju lastnikov gozdov glede možnih prodaj in nakupov ter sodelovanju z vsemi deležniki, ki delujejo na področju gospodarjenja z gozdovi, zlasti z Zavodom za gozdove Slovenije, Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave, upravljavci zavarovanih območij ter drugimi institucijami.

Podpora in razvoj gozdno-lesnih verig

Družba SiDG bo prispevala k vzpostavitvi in razvoju gozdno-lesnih verig na več načinov. Zagotovo je najpomembnejša prodaja GLS, ki se izvaja na transparenten način ter pod znanimi in enakimi pogoji za vse zainteresirane primarne predelovalce lesa. Pri tem upošteva cilj, da se večina GLS proda izključno primarnim predelovalcem, in to v obliki dolgoročnih pogodb. Tudi oblikovanje centrov za zbiranje in predelavo lesa je usmerjeno v vzpostavljanje in razvoj gozdno-lesnih verig. Družba SiDG bo centre vzpostavila predvsem s sodelovanjem z različnimi partnerji. Med možnimi oblikami sodelovanja s potencialnimi partnerji je družba SiDG zainteresirana in pripravljena preučiti vsakršno možnost izvedbe financiranja, izgradnje in upravljanja posamezne investicije v obliki in vsebini, ki bo v največji možni meri povzemala temeljna načela koncepta javno-zasebnih partnerstev. Količina zmanjšanja izvoza okroglega lesa in uvajanje novih tehnologij bosta pomembna kriterija pri vzpostavljanju centrov za zbiranje in predelavo lesa.

Razvoj rekreacijske in turistične ponudbe v gozdovih

Razvoj produktov gozdnega turizma in rekreacije kot vodilne dejavnosti pospeševanja socialne funkcije gozdov. Ponudba gozdnega turizma vključuje vzgojo in izobraževanje, opazovanje gozda, divjadi in velikih zveri, rekreacijske dejavnosti, nastanitvene možnosti in kulinariko. V tem delu sta ključni sodelovanje z lokalno skupnostjo in obstoječimi turističnimi ponudniki ter vključevanje produktov v njihovo razvojno strategijo.

Razvoj kadrov in krepitev njihovih kompetenc

Uresničevanje strateških in poslovnih ciljev družbe je v veliki meri odvisno od razvoja in zavzetosti zaposlenih za uresničevanje zastavljenih ciljev. Zagotavljanje varnega dela in spod-

Cilje, ki jih je začrtal nov strateški načrt, bomo lahko dosegli le skupaj z zaposlenimi in vsemi, ki so povezani z gozdom.
Foto: Polona Avanzo/arhiv SiDG

budnega okolja, razvoj kompetenc zaposlenih in spodbujanje k odprtemu dialogu in komunikaciji znotraj podjetja so ključni ukrepi tega strateškega področja.

Odzivi na sprejetje strategije

Družba SiDG želi z uresničevanjem strateškega načrta postati dober gospodar državnih gozdov, ki pri svojem delu spoštuje strokovnost in oblikuje dolgoročna partnerstva z vsemi deležniki, ki so kakorkoli vezani na gozd in gozdni prostor. To usmeritev bodo uresničevali kompetentni zaposleni, ki so zagotovo največji potencial in kapital družbe.

Nadzorni svet SiDG je mnenje k strateškemu načrtu podal 1. aprila 2021. Ob sprejetju tega dokumenta je predsednik nadzornega sveta SiDG mag. **Andrej Rihter** povedal: »Nadzorni svet pozdravlja sprejetje strateškega načrta družbe SiDG. S tem je bil izveden velik korak. Predvsem pa veseli dejstvo, da je dokument usklajen z vsemi deležniki in kot tak daje odlično osnovo za poslovanje in razvoj družbe v prihodnje. Zahvala vsem in vsakomur posebej, ki je kakorkoli pripomogel, da je bil dokument pripravljen in kot takšen sprejet na Vladi RS.« Zadovoljstvo ob sprejetju novega Strateškega načrta družbe SiDG je izrazil tudi glavni direktor, mag. **Robert Tomazin**: »Sprejetje strateškega načrta pomembno oblikuje pot prihodnjega delovanja družbe SiDG. Želimo postati družba kot pojem odličnosti pri gospodarjenju in nasploh pri odnosu do slovenskega gozda in celotnega življenja v njem. To bomo lahko dosegli le skupaj z zaposlenimi in vsemi, ki se čutijo povezane z gozdom. Tudi zato je moja ključna želja in pričakovanje, da znotraj stroke presežemo dosedanja razhajanja in v prihodnosti delujemo na osnovi načel, kot so strokovnost, spoštovanje in sodelovanje.«

AKTUALNO
IZ SNEŽNIKA

NIČ

Na zahodu NOVEGA

Janez Pucelj, direktor Snežnika, d. o. o.

E. M. Remarque je v romanu s tem naslovom opisal dogajanja na fronti konec prve svetovne vojne in zaključil, »da ni nič novega«, čeprav se je umiralo na vsakem koraku. Je nekaj podobnega tudi v podjetju Snežnik? Morda. Iz zapisanega presodite sami.

Snežnik ima novo vodstvo. Novo vodstvo pomeni tudi novo energijo, izkušnje, znanje, nov pogled na področje predelave lesa, na organizacijo in predvsem na angažiranje zaposlenih. Spodaj povzemam prve vtise.

Podjetje ima zelo bogato in razgibano preteklost, iz katere pa ni izšlo kot zmagovalec. Prej bi se reklo, da kot poraženec, ki je s seboj prinesel bremena preteklosti: poslovne rezultate, pri katerih ni mogoče biti ravnodušen, in družbeno odgovornost do okolja, v katerem se nahaja, kar dopušča še manj možnosti za ravnodušje. Nekaj dobrega pa je preteklost vseeno pustila na zaposlenih – trmo, odločenost, da vztrajajo.

Vendar to ne bo dovolj. Odločilna je pripravljenost, boljše rečeno odločenost lastnika podjetja, da iz hirajoče gospodarske družbe ustvari tehnološko sodobno podjetje, ki bo s storitvami in produkti konkurenčno na bližnjih in daljnih trgih. Dolga pot, zahtevna, vendar edina pravilna.

Strateška usmerjenost v izpolnitev že zdavnaj sprejetih odločitev, da je treba organizirati lesnopredelovalne centre, je šele z novo garnituro vodstva SIDG dobila tudi realno možnost uresničitve.

Ni dovolj nekaj sprejeti na papirju in imeti figo v žepu, treba je narediti.

Ni primerno že zdaj razpravljati o širokopolteznosti zastavljenih ciljev. Za to bo še dovolj priložnosti. Pomembno je, da se stvari začnejo spreminjati takoj, in to na način, ki bo dal ob sedanjih pogojih takoj vidne rezultate. To potrebujemo vsi – zaposleni, vodstvo, lastnik.

In nekaj pozitivnega se je že zgodilo: vodstvo Snežnika ni več »glas vpijočega v puščavi«, pač pa glas, ki se sliši in ima svoj odmev. Zaupanje in vera zaposlenih v boljši in lepši jutri pa tudi nekaj štejeta.

Sicer pa: na Snežniku nič novega.

POSLOVNA ENOTA POSTOJNA

Od marca do danes je bilo dogajanje na poslovni enoti (PE) Postojna zelo pestro. Poleg večjega števila zaposlenih, ki so se v tem času okužili s covidom-19, sta se dva zaposlena na PE Postojna okužila tudi z virusom mišje mrzlice. Na srečo so vsi okuženi, nekateri med njimi so tudi huje zboleli, brez večjih posledic preboleli virusne okužbe. Kljub povečanemu številu bolniških odsotnosti smo s hitrimi prerazporeditvami reševali izpade zaposlenih in jih ustrezno nadomeščali, tako da se to ni negativno odražalo pri izvajanju del na PE.

Poleg ovir, ki nam jih je predstavljala stalna grožnja z okužbami, so se pri izvajanju rednih delovnih obveznosti pojavljale še druge težave, med katerimi je bila tudi medijsko odmevna objava prispevkov o »divjih sečnjah« v Trnovskem gozdu, ki to seveda niso bile. Zaradi neosnovanih objav in aktivnosti civilne iniciative smo imeli veliko dodatnega dela ter porabili več časa in energije. Pred poletjem smo uspeli s predstavniki civilne iniciative in ZGS podpisati dogovor o prihodnjih aktivnostih in zavezah vseh vpletenih strani, predvsem o izboljšanju komunikacije, s katero se bomo, upamo, izognili ponavljanju očitkov na račun dela gozdarjev.

V tem obdobju smo zabeležili tudi večje število sečenj brez odobritve. Na podlagi evropske uredbe je bilo treba les donirati v dobrodelne, izobraževalne ali socialne namene. »Srečni prejemniki« so bili med drugimi posamezne socialno ogrožene družine, gasilsko društvo iz Dolenske ter Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna.

Realizacija plana je kljub vsem težavam in zapletom še vedno na predvideni letni dinamiki, saj smo do danes realizirali 152.662 m³, do izpolnitve letnega plana pa nam ostaja še približno 77.000 m³. Tudi gradbena ter gojitvena in varstvena dela se izvajajo brez večjih težav. Njihova dinamika zaradi sezonsko pogojenih del nekoliko zaostaja glede na letni čas, kar pa ne pomeni, da zaradi velike intenzitete del v jesensko-zimskem času planiranih del ne bi uspeli izvesti – vsaj ne tistih, ki so nujno potrebna.

Letošnje poletje je tako kot na drugih poslovnih enotah tudi na postojnski postreglo s presenetljivo šibko širitvijo podlubnikov. Ne glede na to, da smo na PE Postojna pričakovali zelo omejene količine sanitarnih sečenj, je njihov majhen obseg presenetil tudi največje pesimiste. Do začetka septembra je bilo zaradi napada podlubnikov izdanih samo za dobrih 28.000 m³ odločb. Za primerjavo: v letu 2020 je bilo v istem časovnem obdobju posekanih blizu 50.000 m³, kar je skoraj dvakratnik letošnje sanitarne sečnje.

PE Postojna je zaposlila dva nova odpremnikarja, eden pa je dal odpoved, kar pomeni, da smo z enim nadomestili odpoved, z drugim pa smo morali rešiti problem povečanja sečenj na celotnem tolminskem gozdnogospodarskem območju. Povečane sečnje so posledica zaostrjenih sečenj, ki jih v preteklih nekaj letih nismo

NOVICE S TERENA

izvajali, predvsem na račun sanacijskih sečenj na postojnskem GGO. Te so po katastrofalnem žledu, kasneje napadu podlubnikov in velikem vetrolomu v letu 2018 močno zmanjšale možni posek za nadaljnjih nekaj desetletij, dokler si gozdovi spet ne opomorejo od vseh naravnih nesreč.

V zadnjem času vedno večji problem postaja oddaja in izvedba del, saj so cene lesa na trgu močno poskočile. To je prebudilo trg zasebnih lastnikov, ki so se zelo intenzivno lotili sečnje, zaradi česar je za delo v državnih gozdnih začelo primanjkovati zunanjih izvajalcev sečnje in spravila. Posledično se soočamo z dramatično nizkim odzivom izvajalcev na naša javna naročila.

Posledice so vidne tudi pri segmentu prodaje, ki je odvisna od proizvodnje. Poleg tega smo

imeli v spomladanskem času precej smole z vremenom, saj do določenih delovišč zaradi višine in debeline snežne odeje dalj časa nismo uspeli dostopati. Z izboljšanjem razmer se je tudi prodaja popravila in dvignila na planirano raven. V poletnem času smo naleteli na težave zaradi več dejavnikov, ki so se poklopili, in sicer ustavljena sečnja zaradi vegetacije na tolminskem delu PE, dopusti in remontu tako izvajalcev kot kupcev ter že omenjena mišja mrzlica in covid-19. V kolikor bomo imeli na voljo dovolj izvajalcev in bodo vremenske in terenske razmere dopuščale, načrtujemo, da v jesensko-zimskem času ne bomo imeli večjih težav z doseganjem mesečnih planov, saj je povpraševanje po lesu veliko. Tako dolgoročnim kupcem kot tudi kupcem po pogodbah na podlagi javnih zbiranj ponudb bomo poskušali zagotoviti dinamiko skladno s pogodbami. Večjih viškov lesa trenutno glede na razmere ne pričakujemo.

Tomi Ivanič, vodja PE Postojna

GOZDNA PROIZVODNJA

Že kar nekaj časa smo z ekipami lastne proizvodnje prisotni praktično na območju celotne Slovenije. Uradno so delavci in stroji sicer stacionirani na poslovnih enotah Kočevje, Postojna in Maribor, a zaradi optimiziranja lastne proizvodnje in zagotavljanja plana delujemo tudi na območju ljubljanske poslovne enote. Za gozdarsko proizvodnjo se je letošnje leto začelo precej klavrno, saj je bilo veliko slabega vremena. Zavlekla se je tudi zima in s tem zimske razmere, ki so ponekod na višjih območjih trajale vse do konca maja. Na ta račun smo imeli nekaj težav tudi z realizacijo nekaterih odločb za sanitarno sečnjo, k sreči smo vse zadeve uspešno realizirali. Sanitarne sečnje je bilo sicer bistveno manj kot v lanskem letu.

V pomladanskih mesecih, ko so se vremenske razmere uredile, je tudi proizvodnja ujela svoj tempo in zadeve večinoma reševala v skladu z zastavljenim planom. Pri tem velja omeniti, da smo v marcu v delo vpeljali dva nova kompleta za strojno sečnjo Ponsse (Scorpion King in Elk) na območju poslovnih enot Maribor in Kočevje. Tretji letošnji komplet – skupaj jih imamo štiri – pa smo v delo vpeljali julija, in sicer na območju poslovne enote Postojna. S tem smo v celoti realizirali investicije v gozdni proizvodnji iz rebalansa 2020 in rednega plana 2021. Investicije iz rebalansa 2021 so pospešeno v pripravi in smo tik pred objavo javnega naročila. Same dobave novih strojev v letu 2021 ni mogoče pričakovati, saj so se dobavni roki pri dobaviteljih tovrstne mehanizacije močno podaljšali.

Proizvodnja poteka po planu in je prve dni septembra že preseгла količino lanskoletne proizvodnje. Na dan 14. septembra znaša proizvodnja 128.780 m³. Zastavljen plan 180.000 m³ za leto 2021 bo po moji oceni

dosežen, z nekaj lepega vremena v jesensko-zimskem času pa tudi presežen.

Trenutna proizvodnja po poslovnih enotah znaša:

PE Kočevje = 63.982,37 m³
PE Maribor = 35.702,42 m³
PE Postojna = 19.383,49 m³
PE Ljubljana = 9706,38 m^{3*}

* Vse realizirano z zmogljivostmi PE PO

Lastni transport deluje v skladu z zastavljenimi cilji in ima trenutno doseženo realizacijo transporta v višini 119.890 m³. V tej količini niso zajete količine, ki se nakladajo na vlačilce (vse, kar vlačilec prepelje, je treba prej z GTK dostaviti in naložiti na polprkolicu).

Trenutni transport po poslovnih enotah znaša:

PE Kočevje = 69.881,51 m³
PE Maribor = 25.725,20 m³
PE Postojna = 17.335,06 m³
PE Ljubljana = 6897,07 m³

Iz podatkov je razvidno, da je trenutno lastni transport količinsko zelo dobro usklajen z lastno gozdno proizvodnjo. Predvidoma bo dosežen tudi letni plan lastnega transporta. Glede na stanje na trgu se bodo tako lastne zmogljivosti proizvodnje in transporta še naprej povečevale.

Gojitveno-varstvena dela v lastni proizvodnji opravljamo po potrebi in niso planska. Največkrat gre za dela, kjer je odločba za izvedbo teh del vezana na odločbo o poseku drevja (torej B-odločba, ki je vezana na A-odločbo). Vključno z avgustom smo opravili za 1591 delovnih ur oziroma za 1863,92 norma ure takšnih del.

Marko Opeka, vodja oddelka gozdne proizvodnje

POSLOVNA ENOTA MARIBOR

V prvih osmih mesecih smo na naši poslovni enoti zaradi omejevanja sečenj dosegli 92,34 odstotka planiranih količin. Med razlogi za zaostajanje dinamike sečenj in odpreme gozdnih lesnih sortimentov s kamionske ceste bi izpostavil izključno izvajanje sanitarne sečnje na slovenjgraškem območju, omejitve zaradi

POSLOVNA ENOTA KOČEVJE

Na poslovni enoti Kočevje smo do konca avgusta realizirali 247.000 m³. Plan poslovne enote za letošnja znaša 420.000 m³, tako da smo dosegli 59 odstotkov realizacije plana in zaostajamo za dinamiko proizvodnje za približno mesec dni. Lastna gozdna proizvodnja SiDG je na območju poslovne enote Kočevje realizirala četrtno proizvodnje (60.000 m³).

Glavna vzroka za zaostanek pri sečnj in spravi sta izpad slučajnih pripadkov (lubadark) na območju organizacijske enote ZGS Kočevje in omejitev dela v času vegetacijske dobe od aprila do konca oktobra. Najmanj GLS smo posekali in pospravili v juliju (15.500 m³) in juniju (19.000 m³). Na sestanku z ZGS smo ocenili, da bo ZGS v letošnjem letu zagotovil okoli 50.000 m³ slučajnih pripadkov, razliko do 90.000 m³ pa bodo nadomestili z redno sečnjo. Trenutno so nam odkazali za 23.000 m³ dodatnih rednih odločb.

Gozdnogojitvenih in varstvenih del smo opravili za 600.000 evrov. Glede na ugodne stroške del smo se z organizacijsko enoto ZGS Kočevje dogovorili za dodatnih 107 hektarjev gozdnogojitvenih in varstvenih del, ki jih bomo realizirali do konca leta in tako preseglj količinski plan. Na področju gozdnih vlak beležimo trenutno realizacijo v višini 150.000 evrov, za odpravo poškodb na gozdnih prometnicah po odvozu lesa pa smo porabili 330.000 evrov.

Za reševanje zgoraj omenjenih problemov bo potreben celovit pristop, predvsem pri vprašanju zmanjšanja nerazporejenega etata in zagotovitvi enakomerne dinamike proizvodnje GLS preko celega leta. Od tega ni odvisen samo SiDG, ampak vsi izvajalci, podizvajalci, lastna gozdna proizvodnja in celotna lesna industrija.

Na kadrovskem področju smo tekom leta pomagali lastni proizvodnji, pomeščena sta bila Tomaž Oberstar in Gašper Jurkovič. V gozdnem obratu Črmošnjice je Petro Flajnik začasno zamenjal Nejc Škufca. Zaradi objektivnih izostankov smo začasno za določen čas zaposlili Primoža Puglja, Gregorja Križa in Aljaža Kovača.

Zvonimir Žagar, vodja PE Kočevje

divjega petelina na mariborskem območju in omejitve zaradi gnezdenju ptic na območju pomurskih gozdov.

Dinamiko sečenj je v juliju omejevala tudi naravna ujma, in sicer se je na območju Pohorja razbesnela nevihta, ki je z obilnimi padavinami uničila marsikatero gozdno in lokalno cesto. Do odprave poškodb in vzpostavitve prevoznosti cest smo morali prekiniti oziroma prilagoditi proizvodne aktivnosti sečnje, spravila in prevoza lesa na območju gozdnih obratov Lovrenc, Radlje in Ptuj. Ocenjujemo, da bomo izpadli obseg nadoknadili do konca leta.

Tudi v letošnjem letu so tako kot že zadnjih nekaj let vse sile usmerjene v sanacijo od podlubnikov prizadetih gozdov. Na območju enot Murska Sobota in Maribor smo s proizvodnimi aktivnostmi uspešno sledili sanaciji žarišč v predpisanih rokih, saj je letošnji pripad predstavljala približno tretjino lanskega. Na območju Koroške pa smo v drugi polovici julija ter v avgustu prejeli večje število odločb zaradi prekomernega razvoja lubadarja. Tako smo do konca avgusta skupaj z nerealiziranimi odločbami lanskega leta v reševanje prejeli 584 odločb za 51.500 m³ gozdnih lesnih sortimentov. Od tega se pretežni del nanaša na gozdni obrat Črna (309 odločb za 40.000 m³).

Zaradi velikega pripada količin sanitarne sečnje z razpoložljivimi proizvodnimi aktivnostmi nismo več uspeli zagotavljati izvajanja odločb v predpisanih rokih. Zato smo v okviru družbe pospešili izvajanje akcijskega načrta, s katerim smo predpisali ukrepe za uspešno izvedbo sanacijskih ukrepov. Izkazalo se je, da je večina žarišč, pri katerih smo zabeležili zamude, vezana na izvajanje sečnje in spravila lesa iz gozdov z žičnicami, vendar prostih zmogljivosti za žičniško spravilo na trgu ni bilo. Prav tako smo ugotovili pomanjkanje izvajalcev s klasično tehniko poseka in traktorskim spravilom. Na trgu so bile na voljo zgolj proste zmogljivosti za strojno sečnjo, vendar ZGS nismo uspeli prepričati v prilagoditev odkazila z zaokroževanjem površin, kar bi omogočilo angažiranje ekip strojne sečnje. Poudariti še velja, da se na gozdnih obratih Črna in Radlje sanacija izvaja na težje dostopnih predelih, za delo v nevarnejših pogojih pa se je nemalokrat v spravilo vključevalo tudi več izvajalcev z žičnicami, kar je zahtevalo več organizacije in priprave na delo ter usklajevanja med proizvodnimi in prodajnimi aktivnostmi.

Od ZGS smo medtem prejeli tudi večino odločb za nego in varstvo gozdov, ki jih izvajamo v skladu s predpisano dinamiko. Nekoliko se zapleta izvedba ukrepov pri projektu Natura Mura, v okviru katerega vodilni partner preverja vse izvedene aktivnosti. Tako smo v sklopu izvajanja ukrepov pristopili k pripravi površin za obnovo, in sicer z izvajanjem končnih posekov v jesenskem času pa načrtujemo izvedbo načrtovane sadnje.

Pri izvajanju zahtevnih gradenj se dela na vlakih in cestah odvijajo po planu, upoštevaje vse omejitve.

Kadrovsko smo se v tem letu okrepili z dvema novima sodelavcema. Oba sta se zaposlila na delovnih mestih odpremnik GLS, z njima pa smo zapolnili nezasedena delovna mesta.

Roman Jerman, vodja PE Maribor

POSLOVNA ENOTA LJUBLJANA

Za leto 2021 lahko za PE Ljubljana trdimo, da so ga zaznamovale nizke temperature v mesecu maju. V visokogorju (Jelovica, Pokljuka, Postoržič, Rakovec nad Vitanjem ...) se zima nikakor ni hotela posloviti. Na teh predelih pa nas je čakala sanacija snegoloma. Vedeli smo, da je tamkajšnje gozdove prizadela naravna ujma, nismo pa vedeli, v kakšnem obsegu, saj so bila ta območja nedostopna in odkazila ni bilo mogoče izvesti. K sreči je sneg poškodoval le posamične sestoje in zato se je sanacija do tega trenutka že zaključila.

Vegetacija je glede na prejšnja leta povsod zamujala. Dobra plat tega je bila, da na naši PE nismo zabeležili večjih gradacij podlubnikov. Pojavljati so se nam začeli šele sredi julija, kar je bila posledica izredno hitrega prehoda v izrazito vroče in sušno obdobje. Vse gradacije podlubnikov smo uspešno in pravočasno sanirali.

Po zaključku zimske sečnje smo začeli intenzivno investirati v gradnjo gozdnih vlak, brez katerih ne bi uspeli doseči zastavljenih ciljev. Od maja do avgusta smo na podlagi elaboratov zgradili 23.400 metrov gozdnih vlak, rekonstrukcijo pa izvedli na 8550 metrih.

Deležni smo bili kontrol obeh institucij za certificiranje. V začetku junija smo tako imeli dnevno PEFC-kontrolo na območju GGE Podčetrtek, v avgustu pa še krovno FSC-kontrolo na GGO Ljubljana. Odločili smo se, da terenski del izvedemo na območju Ravnika, kjer imamo veliko zaščitenih območij (koliševke ali Logaške kukave) in stalno lastno sečnjo.

Sodelujemo tudi z biotehniško fakulteto. Konec aprila smo na območju gozdnega obrata Bled-Jezersko gostili študente gozdarstva. Predstavili smo jim spravilo z žičnim žerjavom pri našem pogodbenem izvajalcu Aljažu Megliču. S fakulteto sodelujemo tudi pri merjenju prirastkov pri podrtem drevju (kolobarji) na območju Golice in Ljubelja. Z Gozdarskim inštitutom Slovenije sodelujemo na območju GGE Bohor in GGE Pišče, kjer se izvaja projekt LesGoBio (možnost rabe lesa listavcev v slovenskem bioprostoru). Sodelovali smo pri pripravi dreves za analizo pri zelenem boru, dobu, bukvi, smreki in jelki. V jeseni, ko bo primeren čas za sečnjo, bomo k temu dodali še gorski javor in veliki jesen.

Negovalna dela potekajo po planu. Do konca leta bomo realizirali vsa gojitvena in varstvena dela, za katera smo prejeli odločbo ZGS, torej tudi za tista dela, ki niso bila v načrtu. V polletnem času smo uspešno opravili vsa dela, ki so vezana na nego obnovljenih površin oziroma obžetje.

NA OBISKU PRI
POSLOVNEM
PARTNERJU:
Černivšek Jože, s. p.

Pogovor: **Suzana Rankov**
Fotografije: **arhiv Černivšek Jože s. p.**

Gradnja z lesom POSTAJA

VSE BOLJ zanimiva

Černivšek Jože, s. p., je uspešno in rastoče družinsko podjetje z dolgoletno tradicijo iz Zgornje Savinjske doline. Zametki podjetja segajo v povojno dobo, ko je bila pri Černivškovih postavljena žaga za razrez lesa na vodni pogon. Podjetje je začelo delovati 1. januarja 1995, ko Jože Černivšek z ženo Ano ustanovil podjetje, registrirano za prodajo lesa. Glavne dejavnosti podjetja, ki se razteza na 5000 m², so žaganje, skobljanje in impregnacija lesa. V podjetju, ki je lani ustvarilo dobra dva milijona evrov prihodkov, je zaposlenih 18 ljudi. Podjetje nam je predstavil Jože Černivšek, ki je direktor in lastnik podjetja od ustanovitve dalje. Vodstveno ekipo podjetja sicer poleg Jožeta Černivška predstavljata še njegova sinova Miha in Jože, ki ločeno in samostojno vodita vsak svojo vejo poslovanja. Miha Černivšek je vodja lesnopredelovalne dejavnosti, Jože Černivšek ml. pa vodja avtoprevoznitva.

Vaše podjetje je družinsko podjetje s 30-letno tradicijo. Na začetku ste se ukvarjali z žagarstvom. Nam lahko na kratko poveste, kako ste se preusmerili v proizvodnjo lepljenega konstrukcijskega lesa in ostalih izdelkov iz lepljenega lesa?

V podjetju se prvenstveno ukvarjamo s produkcijo in prodajo lesenih ostrešij, lesenih hiš, lesenih mansard, lesenega pohištva, nadstreškov, okrasnih samokolnic, vrtnih hiš in različnih polizdelkov, svojim strankam pa nudimo tudi projektiranje. Pred desetimi leti je sin Miha prvotni žagarski obrat razširil s proizvodnjo lepljenega konstrukcijskega lesa, ki je glavni tržni produkt podjetja. Gradnja z lesom postaja zaradi svoje energetske učinkovitosti in ekološke sprejemljivosti čedalje bolj zanimiva tudi v Sloveniji. Zato je proizvodnja lepljenih nosilcev, ki so pri gradnji z lesom pomemben element, zelo perspektivna. Zaradi majhnosti slovenskega tržišča izvažamo svoje izdelke tudi v tujino, kjer pa se srečujemo z močno konkurenco tehnološko izredno dobro opremljenih in razvojno naravnanih podjetij, ki imajo močno podporo svojih držav.

Vsebinsko ločena in samostojna veja dejavnosti podjetja je avtoprevoznitvo, ki predstavlja polovico celotne dejavnosti podjetja.

Verjetno je bila potrebna precejšnja investicija v novo tehnologijo, sploh za

majhno družinsko podjetje. Koliko ste investirali v zadnjih letih in kako ste naložbe financirali? Vam je uspelo dobiti tudi kakšne evropske oziroma državne spodbude?

Ves dobiček skozi vsa leta je namenjen zgolj posodobitvi proizvodnje. V letošnjem letu smo prejeli tudi subvencije ministrstva za gospodarstvo.

Ste tehnološko napredno podjetje. V kolikšni meri je vaša proizvodnja robotizirana? Na katero naložbo ste najbolj ponosni?

Na vsako posebej. Ni nobene, ki bi jo lahko izpostavil,

Kateri so vaši glavni proizvodi?

Naši najbolj pomembni proizvodi so lepljen konstrukcijski les BSH, dolžinsko lepljen les KVH, lepljeni profili za vrata in okna ter les za potrebe gradbeništva.

Ali celoten les, ki ga razžagate, predelate?

Les, ki ga razžagamo, v celoti predelamo.

S SiDG ste leta 2018 podpisali prvo dolgoročno pogodbo za nakup hlodovine iglavcev, letos pa že drugo dvehletno pogodbo, po kateri ste si zagotovili tudi nekoliko večje količine. Kako pomemben dobavitelj surovine je za vas SiDG? Kaj pa vam pomeni dobava lesa iz državnih gozdov?

To nam zelo veliko pomeni, saj nam zagotavlja stabilno dobavo surovine. Manjkajoči del hlodovine pridobimo od zasebnih lastnikov gozdov.

Kateri so vaši ključni prodajni trgi?

Najpomembnejši je slovenski trg, nekaj mallega pa prodamo tudi na evropskem trgu.

Ali drži, da ste eno izmed redkih slovenskih podjetij, ki se ukvarja s proizvodnjo lepljenega konstrukcijskega lesa?

Da.

Ali povpraševanje po izdelkih iz lepljenega lesa raste in zakaj? Kakšne so projekcije, v kolikšni meri bi lahko pri gradnji konstrukcijski les nadomestil beton?

Povpraševanje raste, ker ima človek rad naravo in izdelke, ki so čim bolj naravni. Lepljen les je zagotovo naravni material z modernim pridihom.

Kako pa na prodajo vaših izdelkov vpli-

vajo turbulentni časi, ki jih je povzročila epidemija koronavirusa?

Koronačas na nas ni bistveno vplival. Delali smo nemoteno, seveda ob spoštovanju vseh predpisov in priporočil.

Pred leti ste se začeli ukvarjati tudi s postavljanjem lesenih hiš, čeprav tega ne obešate na veliki zvon. Kako vas je pot zanesla še v to dejavnost?

Potrebe po lesenih objektih manjše velikosti so bile v porastu. Pa smo rekli, da bi naredili kakšen večji objekt. In tako smo začeli delati v tej smeri. Nismo pa velik proizvajalec lesenih hiš. Postavimo jim samo nekaj na leto.

Kako pa ste zašli v avtoprevozišstvo?

Avtoprevozišstvo je v našem podjetju prisotno skoraj od samega začetka, ko sva z ženo kupila prvi tovornjak. Nato je sin pokazal zanimanje in veselje, tako da zdaj nadaljuje to dejavnost.

Dejavnost podjetja ste v zadnjih letih že precej razširili. Kakšna je vaša vizija za naprej?

Poslanstvo podjetja Černivšek Jože, s. p., je proizvodnja kompleksnih in do okolja prijaznih izdelkov iz lepljenega lesa, ki učinkovito naslavlja stalno spreminjajoče se potrebe, ki so posledica razvoja v lesnopredelovalni in gradbeni dejavnosti. Naš cilj je ponudba kakovostnih in cenovno konkurenčnih proizvodov iz lepljenega lesa iglavcev, predvsem smreke in jelke, ki bodo prilagojeni zahtevam

vsake posamezne stranke. Postati želimo vodilni proizvajalec lepljenih nosilcev v Sloveniji in ostati družinsko podjetje. Naša strategija temelji na stalnem in kritičnem spremljanju svetovnih trendov na področju lesnopredelovalne in gradbene dejavnosti ter kontinuiranem prilagajanju proizvodnje potrebam na trgu in specifičnim zahtevam strank. S poštenim in kakovostnim delom pridobivamo zaupanje in vstopamo v dolgoročne odnose s strankami.

Kaj je vaša konkurenčna prednost?

Ob zagotavljanju najvišje kvalitete je naša ključna konkurenčna prednost cena. Osredotočeni smo na dolgoročno rast in razvoj podjetja, zato ne sledimo cilju po hitrem zaslužku. Izdelke in storitve opravimo v dogovorjenem času. Naše glavno vodilo je zadovoljstvo naših strank, saj zadovoljne stranke

predstavljajo najboljšo promocijo našega podjetja. Posebno pozornost namenjamo stalnemu izobraževanju vodstva in zaposlenih v podjetju. Načrtovano rast in razvoj poslovanja podpiramo s širitvijo proizvodnih prostorov in proizvodnih kapacitet. Prodajno se usmerjamo tudi na tuja tržišča.

V slovenski industrijski strategiji je lesni industriji namenjeno posebno poglavje, les pa je opredeljen kot material za industrijsko predelavo, in sicer naj bi do leta 2030 povečali količino predelanega okroglega lesa za neenergetsko rabo na tri milijone kubičnih metrov letno. Med cilji je tudi doseči 30-odstotni delež lesa v vseh novih javnih stavbah. Se vam zdijo ti cilji dosegljivi?

Dosegljivi so, če bo interes za to na vseh področjih.

Kakšno prihodnost napovedujete slovenski lesnopredelovalni industriji? Kje vidite največje potenciale za to industrijo?

Povezovanje. Samo v tem je prihodnost. Bojim pa se, da do tega ne bo prišlo zaradi slovenske folklorne – nevoščljivosti.

DVIGNILI BOMO KAKOVOST gospodarjenja z državnimi gozdovi

Besedilo in foto: **Julijan Rupnik**

SiDG gospodari z 235.000 hektarji gozdov, gozdna proizvodnja se dnevno odvija na okoli 120 hektarjih gozdov, delovišča pa so razpršena po območju celotne Slovenije. Novo poslovodstvo SiDG je zaradi nujnosti in ugotovljenih potreb, ki jih prinašata navedeni obseg gozdne proizvodnje in razpršenost delovišč, v aprilu ustanovilo novo organizacijsko enoto – oddelek za kakovost in standarde poslovanja.

Sodelavci oddelka za kakovost in standarde poslovanja: Janez Sojč, Primož Dolšina, Eva Cerjak, Andrej Križ, Zdenko Brunec, Dunja Valenčič Peroša in avtor članka (od leve proti desni)

Dnevi kakovosti so potekali na različnih lokacijah po Sloveniji.

Najpomembnejše naloge oddelka za kakovost in standarde poslovanja, ki spada neposredno pod poslovodstvo, so: nadzor nad merjenjem in razvrščanjem gozdnih lesnih sortimentov (GLS), nadzor nad prodajo GLS, nadzor nad izvajanjem gojitvenih in varstvenih del ter nadzor nad gradnjo gozdnih prometnic, obravnava in preprečevanje kraj GLS v državnih gozdovih. Sočasno so naloge oddelka tudi analiziranje delovnih procesov v družbi ter predlaganje izboljšav in ukrepov za zagotavljanje kakovosti in skladnosti poslovanja, spremljanje zadovoljstva poslovnih partnerjev, spremljanje reševanja reklamacij ... Verjamemo, da bo ustanovitev naše organizacijske enote v prvi vrsti doprinesla k dvigu kvalitete gospodarjenja z državnimi gozdovi. Tako bomo z ustreznim razvrščanjem GLS učinkoviteje poiskali najvrednejše GLS, ki na trgu dosegajo bistveno višjo ceno. Postavljamo standarde, ki bodo poenotili vse kvalitetne kriterije za izvedbo gozdnih del. Ob tem moram poudariti, da naš namen ni v kaznovanju zaposlenih, temveč v dinamičnem izboljševanju kakovosti vseh del v državnih gozdovih. Posebno pozornost posvečamo kontroli delovišč, tako zunanjih izvajalcev s podizvajalci kot ekip lastne gozdne proizvodnje SiDG. V primeru ugotovljenih razlik med odkazano lesno maso in prodanim lesom smo dolžni takoj ukrepati in ugotoviti vzrok nastanka razlik.

KAJ SO KLJUČNE NALOGE ODDELKA ZA KAKOVOST IN STANDARDE POSLOVANJA:

- ❑ izboljševanje donosnosti gospodarjenja z državnimi gozdovi – stalna naloga izobraževanja zaposlenih glede kakovosti izvedbe del v gozdovih ter odpreme lesa,
- ❑ standardizacija poslovanja – urejenost, preglednost,
- ❑ zagotavljanje internih standardov pri izvajalcih v državnih gozdovih,
- ❑ nadzor nad izvajanjem del v gozdovih.

Zavedati se je treba, da razlike nastanejo zaradi različnih vzrokov, če je vzrok zanje kraja lesa, pa naš oddelk izpelje vse potrebne postopke. Do kraja ima SiDG ničelno toleranco. V svoje vrste smo avgusta sprejeli tudi kolegičco, ki se bo ukvarjala s standardizacijo poslovanja. SiDG mora namreč narediti pomembne korake tudi v smer poslovne odličnosti. Od ustanovitve do danes družba še ni pristopila k projektu standardizacije poslovanja po modelu ISO 9001. Trudili se bomo tudi, da bi pridobili standard ISO 14001, to je sistem za ravnanje z okoljem, ki zajema obvladovanje okoljskih vidikov proizvodne ali storitvene dejavnosti. Pred nami so še postopki za pridobitev standarda informacijske varnosti

ISO 27001, ki je v poslovnem okolju vse bolj iskan. Predlagamo tudi pridobitev znaka za okolje EU, ki ga uveljavljajo predpisi za zeleno javno naročanje in Uredba EU o lesu. Zaradi provenience lesa in vse večjih zahtev po sledljivosti lesa na evropskih trgih predlagamo, da k procesu pridobitve znaka za okolje EU pristopimo najkasneje do konca leta 2022. Oddelk za kakovost in standarde poslovanja je v tem času opravil preko 250 kontrol delo-

višč. Na osnovi ugotovitev je oddelk pripravil priporočila za izboljšanje kakovosti gospodarjenja z gozdovi in predlagal novo teritorialno organiziranost gozdarstva, ki bo omogočala večji nadzor in prisotnost na terenu.

IZOBRAŽEVANJE ZA VEČ KOT STO ZAPOSLENIH

Največji projekt, ki ga je vodil naš oddelk, je bila organizacija Dnevov kakovosti, ki so konec avgusta in v začetku septembra potekali na različnih lokacijah po Sloveniji. Namen izobraževanja so bili osvežitve znanja glede ocenjevanja kakovosti GLS, izmenjava izkušenj in predvsem poenotenje standardov. Izobraževanje je bilo sestavljeno iz teoretičnega in praktičnega dela, udeležilo pa se ga je preko sto odpremnikov, vodij gozdnih obratov, pomočnikov in vodij poslovnih enot ter prodajnikov.

Cilj izobraževanja je bil, da vsi zaposleni razvrščajo GLS skladno s Pravilnikom o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov iz gozdov v lasti Republike Slovenije (UL RS, št.195/2020, z dne 23. 12. 2020). Za lažjo in hitrejšo odločitev odpremnika na kamionski cesti je oddelk izdelal »hitre tablice« za krojenje hlovdov smreke, jelke, bukve in hrasta.

Izobraževanja o ocenjevanju GLS se je udeležilo več kot sto zaposlenih na SiDG.

ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI IZVEDBE DEL

Ustrezno znanje o krojenju debel in pogojih prodaje lesa je nujno, saj lahko sicer gozdni delavec že s prvim rezom z motorno žago, ki ga opravi na podrtem deblu, naredi napako in znatno razvrednoti večletno delo narave in nekaj generacij gozdarjev. Zato bo naloga oddelka za kakovost in standarde poslovanja usmerjena predvsem v izboljševanje kakovosti izvedbe del gozdnih delavcev.

Dobre prakse izvajanja ukrepov **NATURA 2000** v slovenskih gozdovih

Besedilo in foto: **Gregor Danev in Suzana Vurunić**, Zavod za gozdove Slovenije*

Narava v Sloveniji je med bogatejšimi v Evropski uniji. V Sloveniji je 355 območij Nature 2000, ki pokrivajo dobrih 37 odstotkov ozemlja države. Območja Nature 2000 v 70 odstotkih pokriva gozd, nekaj več kot 20 odstotkov pa kmetijske površine. Ohranjanje biotske raznovrstnosti in izvajanje ukrepov za ohranjanje prostoživečih živali in gozdnih habitatnih tipov v slovenskih gozdovih imata že dolgo tradicijo. Nadaljnji razvoj ukrepov v gozdnih območjih Natura 2000 se je začel z izvajanjem različnih projektov in navsezadnje z vzpostavitvijo Gozdnega sklada.

Na Pohorju so si udeleženci ogledali ovršni del, kjer so na Zavodu za gozdove Slovenije že pred 25 leti začeli izvajati nabor ukrepov za ohranjanje travnišč in vrst, kot je na primer divji petelin, ter aktivnosti conacije prostora. Delo so nato nadgrajevali z več projekti. Učinki projektov in večletnega dela so že vidni in omogočajo učinkovitejše upravljanje, umeščanje objektov v gozdni prostor ter vključevanje v strateške dokumente in načrte tega območja.

Na Kočevskem so na Zavodu za gozdove Slovenije v obdobju 2014–2019 izvajali projekt LIFE Kočevsko, v sklopu katerega jim je

Leto 2021 je ključnega pomena za usklajevanje strategij in ciljev na področju gozdarstva in ohranjanja biotske raznovrstnosti, saj se pripravljajo tako novi strateški območni gozdnogospodarski načrti in lovskoupravljaljski načrti kot tudi nov Program upravljanja Natura 2000 za obdobje 2021–2027. Izmenjava mnenj in medsektorsko sodelovanje sta ključnega pomena za ohranjanje narave in varstvo območij Natura 2000.

Dve takšni območji sta Pohorje in Kočevsko, kjer se večdesetletni trud in rezultat odličnega sodelovanja med sektorji in lastniki gozdov zrcalita v številnih dobrih praksah. Zavod za gozdove Slovenije je zato na ti dve območji v okviru projekta LIFE-IP NATURA.SI – LIFE integriranega projekta za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji organiziral dve strokovni ekskurziji. Prva je potekala 6. junija 2021 v gozdovih Pohorja in je bila namenjena Slovenskim državnim gozdovom kot upravljavcu gozdov v lasti Republike Slovenije, druga pa 17. junija 2021 po gozdovih Kočevskega ter je bila namenjena predstavnikom lastnikov gozdov. Na strokovnih ekskurzijah so bili poleg predstavnikov lastnikov gozdov prisotni tudi predstavniki ministrstva za okolje in prostor, ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Zavoda RS za varstvo narave. Skupaj so si ogledali dobre prakse upravljanja območij Natura 2000 in izmenjali mnenja o izzivih ter priložnostih upravljanja teh območij v prihodnjem načrtovalskem obdobju.

Diskusija o umeščanju objektov v gozdni prostor, Pohorje
Foto: Matjaž Guček

Oba dogodka sta se začela s kabinetnim delom, kjer je uvodnim pozdravom sledila predstavitev analize doseganja ciljev in izvedenih ukrepov Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015–2018/19. Izpostavljeni sta bili analiza kompleksnega območja Nature 2000 Pohorje, kjer so se vsi ključni kazalniki stanja gozdov izboljšali, in analiza največjega območja Natura 2000 v Republiki Sloveniji – kompleksnega območja Natura 2000 Kočevsko, v katerem je bilo doseženih kar 88 odstotkov vseh ciljev. Kabinetnemu delu sta sledila terenski del ogleda dobrih praks in diskusija o izzivih upravljanja gozdnih območij Natura 2000.

s partnerji in upravljavcem državnih gozdov uspelo pridobiti dragocene izkušnje. S tem projektom so presegle večino zastavljenih ciljev območja Natura 2000 ter postavili tudi izhodišča za izvajanje ukrepov Natura 2000 v dinarskih gozdovih Slovenije.

Na strokovnih ekskurzijah je med udeleženci potekala razprava o različnih temah upravljanja območij Natura 2000 v gozdovih. Izpostavljene so bile dileme glede določanja gozdnega prostora, izvajanja ukrepov: ukrepov ekocelic brez ukrepanja, puščanja odmirajočega stoječega odmrlega drevja, trajno negospodarjenih gozdov – gozdnih rezervatov, določanja mirnih con in nadzora v gozdu,

Ogled ekocelice brez ukrepanja in predstavitev koncepta umeščanja, Kočevska
Foto: Suzana Vurunič

Izvedeni ukrepi v gozdovih Natura 2000 v obdobju 2016–2020

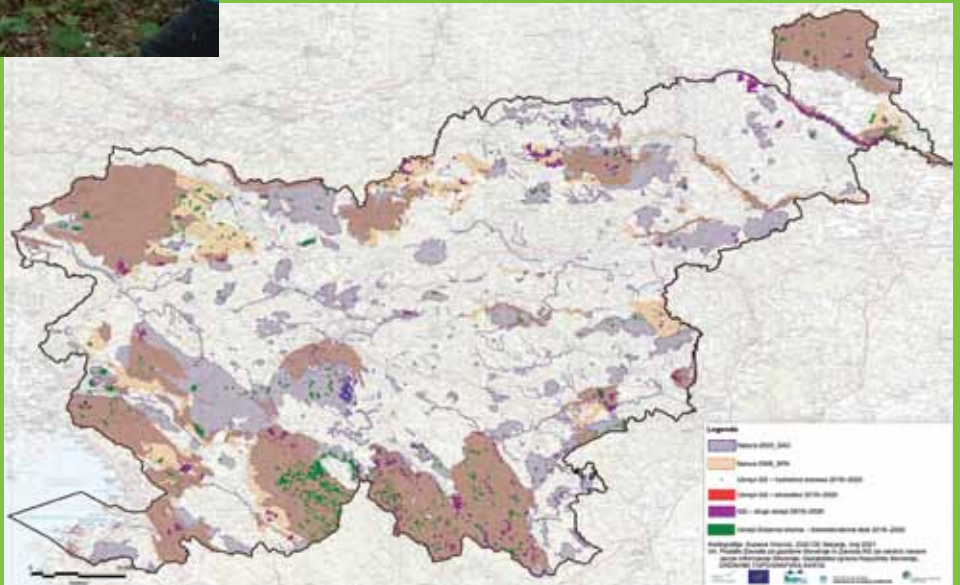
ziji so bili zelo pozitivni, saj ogledi dobrih praks omogoča primerjavo prednosti in slabosti izvedenih ukrepov ter prenos različnih znanj in izkušenj med območji. Oba dogodka sta bila priložnost za izboljšanje sodelovanja in spodbujanje t. i. gozdnega dialoga. Skupaj smo se zavezali, da ekskurzije ponovimo vsako leto glede na aktualne izzive pri gospodarjenju s slovenskimi gozdovi.

usmerjanja prostočasnih aktivnosti, ukrepov iz Pravilnika o sofinanciranju in financiranju vlaganj v gozdove, monitoringu in razpoložljivosti podatkov ter problemih umeščanja vetrnih elektrarn.

Z udeleženci obeh ekskurzij smo se dogovorili, da bo MKGP v prihodnje razpisalo projektno nalogo na temo normativov za prenovo Pravilnika o sofinanciranju in financiranju vlaganj v gozdove ter da je treba za namene ciljne porabe denarja Gozdnega sklada imeti jasno korelacijo med ukrepom-vrsto/HT-ciljem iz PUN2000, kar se bo v prihodnje razvilo v okviru projektov LIFE-IP NATURA.SI ter E-gozdarstva. Dogovorili smo se tudi, da so ekocelice brez ukrepanja ustrezen ukrep, ki pa mora biti ciljno naravnano, prav tako velja za ostale ukrepe. Ključen vir financiranja za razvoj novih ukrepov v smislu blaženja podnebnih sprememb je tudi podnebni sklad.

Diskusijo o umeščanju mirnih con smo zaključili s skupnim mnenjem, da umeščanje mirnih con izhaja iz strokovnih argumentov funkcij gozdov in da je mesto v GGN GGO, da opredeli strokovno argumentirane mirne cone z omejevanjem za funkcijo/-e motečih dejavnikov. Glede razmejitve gozdnega prostora glede pohorskih planj in kočevskih lazov smo se dogovorili, da se v skladu s predpisi upošteva strokovna argumentacija funkcionalne povezanosti gozda in gozdnih zemljišč ter da se ta zemljišča smiselno vključijo v gozdni prostor. Dogovorili smo se, da se vsi naporji vložijo v postopno uvajanje nadzora v gozdovih s pomočjo vseh prisotnih deležnikov in da je Pohorje primerno testno območje.

Odzivi okoli 40 udeležencev na vsaki ekskur-

TREND DELEŽA POVRŠINE GOZDOV BREZ GOSPODARJENJA 2007–2018 (GOZDNI REZERVATI IN EKOCELICE BREZ UKREPANJA)

KOMPLEKSNO OBMOČJE		Gozdovi brez gospodarjenja 2015–2018 (%)	Gozdovi brez gospodarjenja 2007–2014 (%)	Trend (%)
1	Boč - Haloze - Donačka gora	2,9	2,8	0,1
2	Bohor	0,1	0,2	-0,1
3	Drava	11,7	1,8	9,9
4	Goričko	0,5	0,1	0,4
5	Gorjanci - Radoha	2,5	2,5	0,0
6	Jelovica	0,3	0,0	0,3
7	Julijske Alpe	3,6	3,1	0,5
8	Kamniško - Savinjske Alpe	3,9	2,2	1,7
9	Karavanke	1,1	/	/
10	Kočevsko	7,1	3,1	4,0
11	Kozjansko - Dobrava - Jovski	0,1	0,1	0,0
12	Krakovski gozd - Šentjernejsko polje	3,9	2,3	1,6
13	Kras	0,5	0,4	0,1
14	Krimsko hribovje - Menišija	4,6	2,1	2,5
15	Kum	2,6	2,4	0,2
16	Mura	0,3	0,0	0,3
17	Orlica	1,2	0,6	0,6
18	Pohorje	2,9	2,6	0,3
19	Snežnik	4,5	3,8	0,7
20	Trnovski gozd	2,4	2,7	-0,3
SKUPAJ KOMPLEKSNA OBMOČJA NATURA 2000		2,8	1,7	1,1

Več o dobrih praksah upravljanja gozdnih območij Natura 2000 in o analizah preteklega upravljanja najdete na povezavi <http://www.natura2000.si/natura-2000/life-ip-natura-si/rezultati/>.

* Gregor Danev je koordinator projekta LIFE IP.Natura.si, vodja oddelka I – projektna pisarna Zavoda za gozdove Slovenije. Suzana Vurunič je samostojna svetovalka na projektu LIFE IP.Natura.si, zaposlena na Zavodu za gozdove Slovenije, OE Nazarje.

VEČANJE OSUTOSTI krošnje V SLOVENIJI

Besedilo: **Nikica Ogris**, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za varstvo gozdov; **Mitja Skudnik**, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za načrtovanje in monitoring gozdov in krajine, UL, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire

Navadna bukev (*Fagus sylvatica* L.) je v Sloveniji najpogostejša drevesna vrsta. V skupni oceni lesne zaloge predstavlja njen delež kar 33,4 odstotka (podatek Monitoringa gozdov in gozdnih ekosistemov za leto 2018) in glede na trenutne razmere se bo njen delež v prihodnje še povečeval. Na raziskovalnih ploskvah Gozdarskega inštituta Slovenije smo opazili, da se v zadnjih letih povprečna osutost bukove krošnje vztrajno povečuje. Tako je povprečna osutost bukve presegla 30 odstotkov, kar je znak za alarm, saj je tolikšna poškodovanost navadno nepovrnjiva in dolgoročno usodna za drevo.

Osutost je okularno ocenjen delež (%) manjkajočih asimilacijskih organov (listov, iglic) v primerjavi z namišljenim normalnim drevesom istega socialnega položaja, iste drevesne vrste in z enakega rastišča.

od leta 1986 in leta 2000 je bilo spremljanje sistemsko urejeno s Pravilnikom o varstvu gozdov. Od leta 2009 vsem drevesom, ki jim ocenimo osutost, popišemo tudi povzročitelje poškodb drevoja. Podatke zbiramo letno na sistematični vzorčni mreži traktov (16 x 16 km; nivo I ploskve), ki so sestavljeni iz štirih podploskev, na katerih se osutost in poškodovanost oceni šestim središču ploskev najbližjim drevesom. Vsako leto se ocenijo ista drevesa, razen če odmrejo ali pa jih posekajo. V tem primeru jih nadomestimo z novimi.

Da je kazalnik osutosti mednarodno primerljiv, vsako drugo leto poteka vseevropsko umerjanje terenskih popisovalcev na primeru okoli 200 fotografij dreves. Pri vseh sodelujočih

Primeri treh stopenj osutosti krošnje navadne bukve

Mednarodno primerljiv kazalnik

Kazalnik osutosti je eden izmed ključnih mednarodno uveljavljenih kazalnikov za ocenjevanje življenjske moči dreves oziroma njihove vitalnosti. Kazalnik so razvili znotraj

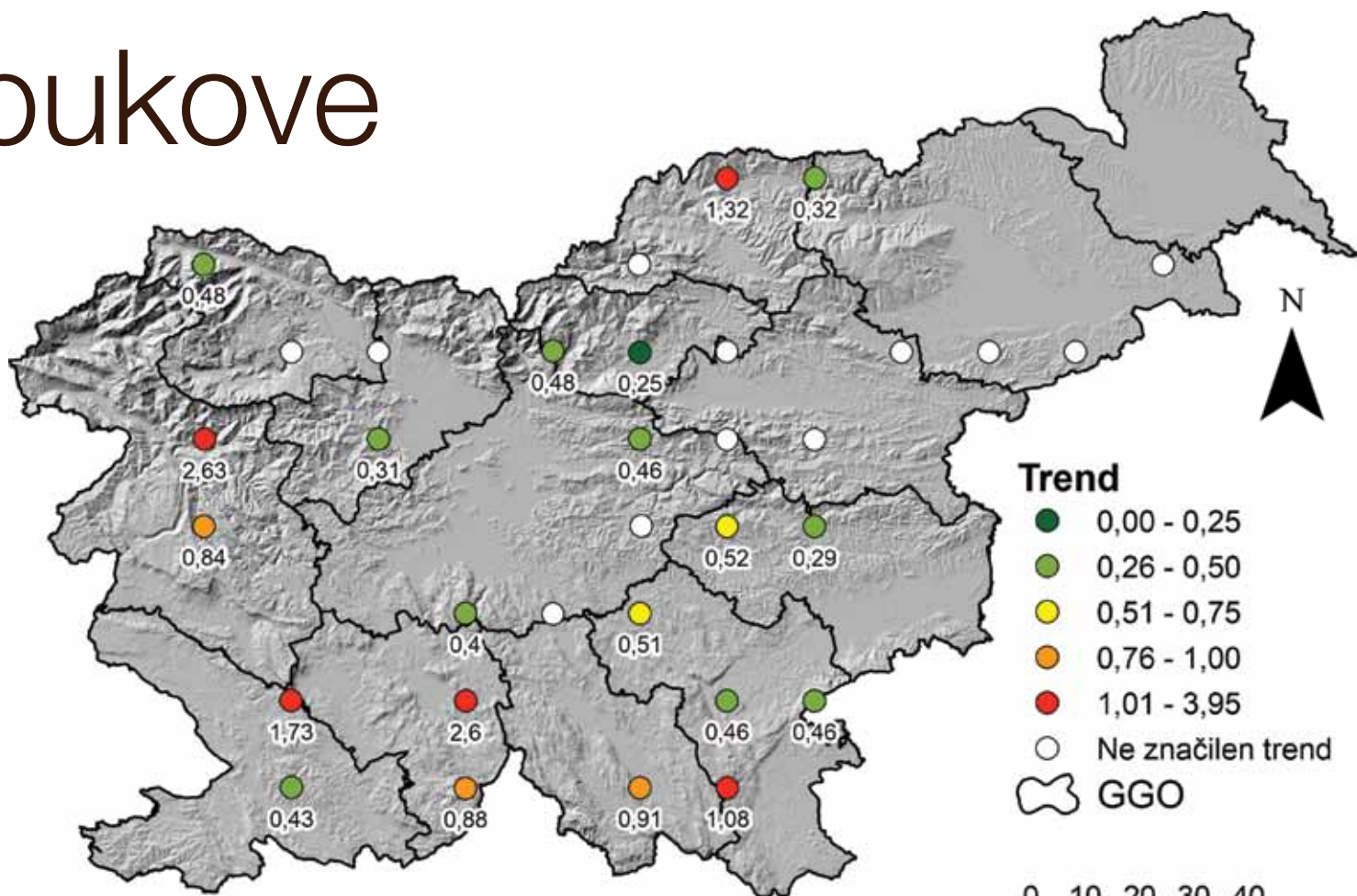
delovne skupine International Cooperative Programme of Forests (ICP Forest) in je mednarodno primerljiv ter ga kot pokazatelja ohranjanja zdravja in vitalnosti gozdnih ekosistemov navajajo številna mednarodna in tudi domača poročila o stanju gozdov. V Sloveniji spremljamo vitalnost gozdnih ekosistemov

državah je metodologija enotna in tako med seboj primerljiva.

Več možnih vzrokov

Natančnih vzrokov za splošno slabšanje osutosti bukve po vsej Sloveniji ne poznamo. Domnevno je hiranje bukve posledica mno-

bukove

Viri: stalne vzorčne ploskve (GIS), GGO (ZGS), DMR (GURS)

Linearni trend osutosti bukve na raziskovalnih ploskvah na sistematični mreži 16 x 16 km v obdobju 1993–2020

žice škodljivih organizmov in škodljivih abiot-skih dejavnikov ter njihovih medsebojnih vplivov, ki povzročajo t. i. kompleksno bolezen navadne bukve, ki se kaže kot dolgoročno hiranje ali počasno propadanje tako posameznih dreves kot celotnih bukovih sestojev. Hiranje bukve so zabeležili tudi drugod v Evropi. Na Bavarskem v Nemčiji so ugotovili, da so v proces hiranja bukve vpletene

fitofore (*Phytophthora* spp.), daljša obdobja z obilnim deževjem in suše. Podobno ugotavljajo tudi v Italiji. Tudi na Madžarskem so zabeležili hiranje bukve zaradi sušnega stresa, pojava pooglenitve bukve in še nekaterih drugih škodljivcev. Vse to kaže na to, da bukve postaja ranljivejša zaradi suše in toplejšega podnebja.

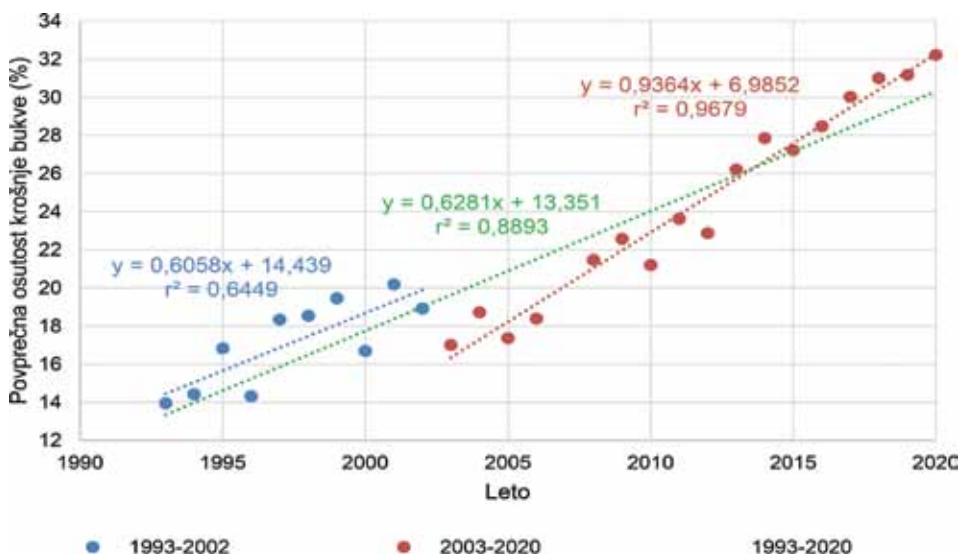
Povečevanje stopnje osutosti krošnje ne ve-

lja samo za bukev, ampak tudi številne druge drevesne vrste. Z obširno raziskavo poškodovanosti krošnje gozdov v Evropi, ki se raztezajo na več kot 30 milijonov hektarjih, so ugotovili, da se je poškodovanost krošenj v obdobju 32 let, od leta 1984 do 2016, povečala za dvakrat, povprečno za 2,4 na leto.

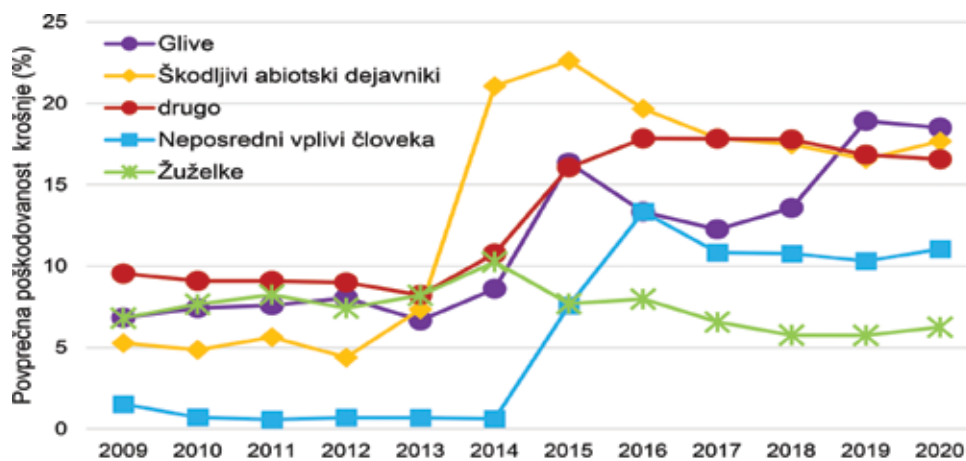
Osutost se hitreje veča na jugu in zahodu države

Podatki, zbrani na ploskvah v Sloveniji, kažejo na značilen dolgoročen trend povečevanja osutosti bukove krošnje v obdobju 1993–2020. Na podlagi prostorske razporeditve ploskev lahko sklepamo, da se povprečna osutost bukove krošnje hitreje veča na jugu in zahodu države, nismo pa raziskovali vzrokov za ta pojav. Domnevamo, da imajo pri tem veliko vlogo talni tipi na karbonatnih podlagah in plitva tla z majhno zadrževalno sposobnostjo za vodo, na katerih hitreje nastane sušni stres, poleg tega pa tudi razpored padavin čez leto in pojav sušnih obdobj. Ena izmed možnih razlag bi bil lahko tudi daljinski transport onesnaženega zraka, ki ga v ta del Slovenije prinesejo zahodni vetrovi iz Padske nižine.

Ne znamo si razlagati, zakaj je bila leta 2003 povprečna osutost bukve zaznavno zmanjšana. Leta 2003 je bila v Sloveniji katastrofalna suša. Zato bi pričakovali prav naspro-

Povprečna osutost bukove krošnje od leta 1993 do 2020 in linearni trend za tri različna obdobja: modra (1993–2002), rdeča (2003–2020), zelena (1993–2020)

Povprečna poškodovanost bukove krošnje zaradi različnih kategorij škodljivih dejavnikov na raziskovalnih ploskvah v obdobju 2009–2020

tno, to je bistveno povečanje osutosti bukve. Vzroka zato ne poznamo oziroma bi bil lahko v nekoliko zapoznelem odzivu bukve na sušni stres.

Žledolom je bil prelomen

Za povprečno poškodovanost bukove krošnje je bilo prelomno leto 2014, ko je bil katastrofalen žledolom. To je bilo prelomno leto glede drastične spremembe glavnih povzročiteljev poškodb bukve. Dejstvo je, da je bil trend večanja osutosti bukve podoben že pred letom 2014, in sicer od leta 2003. V obdobju po letu 2014 se je sprva zelo povečala povprečna poškodovanost krošnje zaradi škodljivih abiotiskih dejavnikov, to je žleda, potem se je počasi zmanjšala, vendar se ni vrnila na stanje pred žledolomom, saj je le-ta na bukvi pustil dolgotrajnejše posledice. Podobno se je zgodilo s poškodbami, povezanimi z obsežno sanacijo žledoloma – poškodbe zaradi neposrednih človekovih vplivov so se po žledolomu 2014 naglo povečale, potem se za malenkost zmanjšale, vendar so ostale na bistveno višji ravni kot pred letom 2014. Žledolom 2014 je sprožil tudi povečanje poškodb bukve zaradi gliv in drugih dejavnikov.

Pri hiranju bukve imajo domnevno veliko vlogo tudi spremembe podnebja. Rezultati simulacij na osnovi treh podnebnih scenarijev kažejo, da se bo vzorec razporeditve gozdne vegetacije spreminjal pod vplivom podnebnih sprememb. Zdaj prevladujoči pretežno bukovi gozdovi bi bili v spremenjenih okoljskih razmerah lahko zelo prizadeti. Model napoveduje zmanjšanje deleža prevladujočih mezofilnih bukovih gozdov s sedanjih 57 odstotkov na samo tri odstotke po pesimističnem scenariju in do 29 odstotkov po optimističnem scenariju do leta 2070. V toplejšem podnebnju bi se zelo razširile različne termofilne gozdne združbe.

Pomlajevanje (še) ni ogroženo

Večanje osutosti bukove krošnje je pokazatelj slabšanja vitalnosti bukve. Kot odziv na to je bukev v zadnjih letih večkrat močneje semenila, kar jo je še dodatno izčrpalo. Sicer

opažamo tudi velikopovršinsko pomlajevanje bukve, saj skozi presvetljene krošnje do tal prispe večja količina svetlobe, tudi zaradi obsežnih naravnih ujm v zadnjih letih, ki so marsikje zelo odprle gozdne sestoje. Na več lokacijah v Sloveniji opažamo povečano poškodovanost bukovega mladja zaradi patogenih gliv iz družin Nectriaceae in Botryosphaeriaceae. Vendar ocenjujemo, da za zdaj pomlajevanje bukve še ni ogroženo; mogoče pa bo v prihodnosti.

Natančnih vzrokov za splošno slabšanje zdravstvenega stanja bukve po vsej Sloveniji ne poznamo. Za potrebe dolgoročnega načrtovanja gospodarjenja z bukvi bi nujno morali poznati vzroke, na podlagi katerih bi naredili oceno tveganja in dolgoročne usmeritve, kar bi lahko prenesli v gozdnogospodarske načrte in posledično v gozdnogojitvene načrte. Vzroke za hiranje navadne bukve v Sloveniji bomo podrobneje raziskali v projektu Bolezni, škodljivci in sušni stres pri navadni bukvi v različnih scenarijih podnebnih sprememb (V4-2026). Poleg tega bomo ocenili potencialno ogroženost navadne bukve zaradi bolezni, škodljivcev in suše v prihodnjih 10 do 50 letih glede na tri scenarije podnebnih sprememb. Cilji projekta vključujejo tudi razvoj modela razširjenosti bukve, v katerega bomo vključili vplive škodljivih dejavnikov in na njegovi podlagi naredili projekcijo potencialne razširjenosti navadne bukve v prihodnjih 10 do 50 letih glede na tri scenarije podnebnih sprememb; izdelavo priporočil in usmeritev za dolgoročno gospodarjenje z navadno bukvi z vidika njenega zdravja, kar bi lahko uporabili v gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih.

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem sodelavkam (mag. Špeli Planinšek) in sodelavcem (Juretu Žlogarju, Anžetu Martinu Pintarju) Gozdarskega inštituta Slovenije (Oddelek za načrtovanje in monitoring gozdov in krajine), ki sodelujejo v popisu poškodovanosti gozdov.

MALE ZMAGE naših srčnih sodelavcev

Besedilo: **Suzana Rankov**

Ker želimo, da plemenita dejanja naših kolepic in kolegov ne ostanejo neopažena, smo v letu 2021 uvedli projekt Male zmage, v okviru katerega bomo nagradili tiste zaposlene na SiDG, ki so se ali se še bodo izkazali s solidarnostjo, čutom za sočloveka, medsebojnim spoštovanjem, skrbjo za naravo in podobno. Pri tem štejejo tako pomoč sodelavcem kot tudi dobra dejanja naših zaposlenih do drugih ljudi, s katerimi se srečujemo pri svojem delu, in gozdov, ki so nam bili zaupani v upravljanje.

Pravila tekmovanja so preprosta. V oddelku za odnose z javnostmi zbiramo predloge, ki nam jih lahko pošlje kdorkoli od zaposlenih za svoje kolege, skupino kolegov ali zase. Predlog mora vsebovati kratek opis dejanja, zaradi katerih je nekdo nominiran za malo zmago. Za obdobje od začetka letošnjega leta do konca avgusta smo tako dobili šest predlogov za male zmage. Člani komisije, v kateri so predstavniki vseh sektorjev in oddelka za odnose z javnostmi, so 14. septembra opravili anonimno glasovanje o predlogih, ki je določilo tri zmagovalce letošnjega izbora. Največ simpatij članov komisije sta požela **Marko Marčelja** in **Simon Prosen**. Kot prostovoljca sta letos poleti sodelovala v ekipi slovenskih gasilcev, ki so se požrtvovalno borili z uničujočimi požari v Severni Makedoniji. Takoj za Markom in Simonom se je uvrstil **Peter Kucler**, ki ga vsi poznamo kot kolega, ki mu ni nič težko in ga odlikuje tudi velika samoiniciativnost; med drugim je na Jelovici med čakanjem na kamion izdelal klopi in mizo za pohodnike ter organiziral sečnjo smrečic za CUDV Draga. Tretji po številu zbranih točk je **Miha Zupan-**

Marko Marčelja in Simon Prosen

Peter Kucler

Miha Zupančič

čič. Miha ni samo nesporni strokovnjak na svojem področju, ampak je tudi oseba, ki vedno pomaga, ne pozna besede »ne« in vedno opazi stisko sočloveka.

Za malo zmago ste bili nominirani še **Florjan Omejc**, ki kljub številnim življenjskim preizkušnjam ohranja pozitivno naravnost, poštenost in trdno osebnost, **Miha Jagrič** in **Jože Tomše**, ki sta si priznanje sodelavcev zaslužila, ker sta sodelovala pri akciji reševanja sovjih mladčev, in **Urban Štupica**, ker je tako kot vsako leto brez pomisleka sodeloval pri košnji travnikov na Krempi v organizaciji ZGS. Še enkrat čestitke vsem sodelujočim v prvem izboru malih zmag! Zmagovalci treh najbolj izpostavljenih primerov malih zmag bodo za svoja plemenita dejanja finančno nagradjeni, vsi nominiranci pa bodo prejeli lepe praktične nagrade in priznanja. Kopija pisne pohvale se bo vložila tudi v osebno mapo delavca. Naša želja je, da bi se vsi potrudili, da bomo čim večkrat opazili trud kolegov, njihovo prizadevanje in jim naklonili nekaj pozornosti v zahvalo za njihova dobra dela. »Lov« na nove male zmage je odprt, zanje pa spet lahko nominirate kogarkoli od zaposlenih. Vabljeni k sodelovanju.

PRIMOŽ GRUDNIK

Besedilo: **Mojca Krajnc**

Kako bi predstavili Primoža Grudnika? Trden, primeren razmeram, v katerih dela. Vzdržljiv, ne zlomi ga ne vetrolom ne snegolom. Aktiven – ni ga vršaca, ki ga ne bi osvojil, in ni je ceste, ki je ne bi prekolesaril. Vse to in še več odlikuje našega sodelavca Primoža Grudnika, vodjo gozdnega obrata Črna na Koroškem.

Gozdni obrat Črna na Koroškem je prevzel v res turbulentnem času, po tragični smrti kolega, ki se je zgodila pred dvema letoma. Takrat so bili koroški državni gozdovi, še posebej gozdni obrat Črna na Koroškem, prizadeti zaradi dveh hudih vetrolomov, ki sta porušila na tisoče kubičnih metrov drev. Sledila je močna gradacija podlubnikov, s katerimi se Primož s sodelavci bori še danes.

Največje veselje v življenju mu predstavlja sin Gal, ki ga že aktivno vključuje tako v pohodništvo kot kolesarjenje.

Doma se po malem ukvarja še z živinorejo in skrbi za živali, ureja hišo z okolico in kmetijo. Slednje bo moral počasi zapustiti zaradi gradnje avtoceste, ki bo potekala prav čez njihovo kmetijo.

Primož je oče, gozdar, aktiven gorski vodnik, član športnega društva, kolesar in še marsikaj. Šoštanjčan, ki s klenimi Korošci uspešno krmari med vsemi vetrovi.

MIHA JAGRIČ

Besedilo: **Matija Špacapan**

Miha Jagrič se je na PE Ljubljana zaposlil med zadnjimi, in sicer marca 2020. Pri njegovi zaposlitvi smo razmišljali dolgoročno, in sicer da se ga na delovnem mestu odprenik GLS v gozdnih obratih Brežice in Podčetrtek pripravi na naloge vodenja gozdnega obrata.

Miha izhaja s Kozjanskega, natančneje iz vasi Gorjane v bližini Podsrede. Prebiva na manjši družinski kmetiji, kjer se ukvarjajo z živinorejo in vinogradništvom. Je lastnik nasada lešnikov, ki ga je zasadil pred sedmimi leti in šteje 180 grmov različnih sort leske.

Srednjo šolo je obiskoval v Brežicah. Že v gimnaziji so ga zanimali predvsem naravoslovni predmeti, povezani z naravo. Na kmetiji je najraje poprijel za delo v gozdu in kot vsak pravi Kozjan v vinogradu. Po končani gimnaziji se je odločil za študij gozdarstva in se leta 2005 vpisal v univerzitetni študijski program biotehniške fakultete na oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire. Študij je zaključil leta 2012, raziskave razširjenosti lovrolistnega volčina je izvajal na območju Bohorja, ki predstavlja največji strnjen kompleks državnih gozdov na PE Ljubljana. Kot študent je opravljal dela v Kozjanskem parku, kjer je preko projekta ohranjanja in vzdrževanja visokih travnikov spoznaval območje Bohorja.

Po končanem študiju je opravljal več priložnostnih del. Najdlje se je ukvarjal z montažami in popravili protitočnih mrež za zaščito sadnega drevja in jagodičevja. Miha je tudi priložnostni strojnik, saj ima v lasti manjši bager, s katerim izvaja manjša gradbena dela, med drugim tudi

izgradnje gozdnih vlak v domačem gozdu. Pred zaposlitvijo na SIDG je štiri leta opravljal dela kot operater na CMC-stroju v podjetju Podgorje (slednje sodeluje predvsem s podjetjem Adria Mobil, saj zanje izdeluje pohištvene elemente za avtodome in avtoprikolice).

Miha je športnik po duši. Najraje brca žogo na nogometnih igriščih. Je član športnega društva iz Podsrede. S svojo ekipo igra v dveh ligah malega nogometa: v ligi malega nogometa Kozjanski dvor in v letni ligi Krško - Senovo. V

MATEJ KASTELIC

Besedilo: **Anja Komat**

Matej se je rodil leta 1989 v Novem mestu. Odraščal je na ekološki kmetiji na Malem Vrhu pri Mirni Peči. Vsakodnevno delo mu tako ni tuje, saj je bilo doma vedno veliko dela. Pred nekaj leti se je njegova marljivost poplašala, saj si je zgradil svojo hiško, v katero se je pred tremi leti tudi vselil. Od takrat živi v naselju Šranga v občini Mirna Peč.

Osnovno šolo je obiskoval v Mirni Peči. Svojo pot je nadaljeval na biotehniški gimnaziji Grm Novo mesto, centru biotehnik in turizma. Po končani srednji šoli se je vpisal na biotehniško fakulteto, oddelek za gozdarstvo in obnovljive vire.

Po končani fakulteti se je najprej zaposlil na Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov RS, nato pa se mu je ponudila možnost zaposlitve v podjetju Slovenski državni gozdovi. Tako je na SIDG že od samega začetka delovanja sredi leta 2016. Matej v družbi SIDG opravlja funkcijo delovodje gozdnega obrata Soteska.

Poznamo ga kot vedno nasmejanega, pozitivnega kolega. V preteklosti je veliko časa namenil glasbi, saj je bil član glasbene skupine Pogled. Po nekaj letih je glasbeno skupino zamenjal za potovanja, saj je strastni popotnik.

V prostem času veliko pozornosti nameni svojim čebelam. Trenutno ima deset čebeljih družin. Je tudi velik ljubitelj kolesarstva ter gorništv. Prehodil je denimo Slovensko planinsko pot. Kolikor mu dopušča čas, pa še vedno zelo rad priskoči na pomoč staršem na kmetiji.

V kolektivu ga poznamo kot vestnega in odgovornega sodelavca, ki je vedno pripravljen priskočiti na pomoč tudi ostalim sodelavcem. Matej je s svojo pozitivno energijo pomemben član Poslovne enote Kočevje, zato se veselimo nadaljnje skupne poti.

MARKO MELINK

Besedilo: **Saša Burić**

Marko Melink je rojen leta 1984 v Šempetru pri Gorici. Z družino živi v Kanalu. Ima sedemletno hčerko in triletnega sina. Oba mu s svojo energijo in prebrisanostjo napolnjujeta vsakdan. Skrbita pa tudi za srebrni odtenek razredčenega lasišča.

Po končani osnovni šoli se je vpisal na Srednjo gozdarsko in lesarsko šolo Postojna, kjer je pridobil izobrazbo gozdarski tehnik. Po zaključku šolanja ni dobil zaposlitve v tej panogi, ki ga že od nekdaj veseli, zato si je našel delo kot strojnik težke gradbene mehanizacije v podjetju blizu doma. Tu je vztrajal 15 let, dokler se ni pojavila priložnost za opravljanje poklica, ki si ga je vedno želel. Na SIDG je od spomladi letos zaposlen kot odprenik gozdnih lesnih sortimentov.

Je velik ljubitelj suhomesnatih izdelkov in vsa prijateljstva sklepa prek hrane. Zelo rad telefonira, kar se kaže v tem, da ima v žepu dva telefona. Vrže nas

iz tira, ko kliče enkrat v enega, drugič z drugega aparata. Ima kratke in debele prste, kar je posledica dela v karnolomu, zato je tudi močan kot medved, večkrat z golimi rokami vali hlode, da vidi vse napake, preden jih sklasi. Delo jemlje zelo resno in je nekonflikten. Zelo rad je namreč v naravi, v gozdu, kjer se odlično počuti, ni pa okoljski in naravovarstveni zanesenjak. Na bežečo srno gleda kot na potencialno pečenko. Treba je dodati, da je pri nas malo časa, kljub temu pa se trudi naučiti vseh postopkov in »fint«, za katere je treba več let dela v gozdu. Zato je »fasal« tudi mišjo mrzlico.

Dobri odnosi in razgibano delo so mu v veliko veselje. Svoj prosti čas najraje posveča družini, prijateljem ter dobri družbi nasploh.

Kozjanski ligi so leta 2018 osvojili prvo mesto. Zelo rad planinari, tako da ni presenečenje, da večino letnega dopusta preživi v slovenskem visokogorju.

Veliko časa seveda posveča svojemu nasadu lešnikov, ki je lani prvič obrodil. S pomočjo družine in sošolcev s fakultete za gozdarstvo se je v letu 2020 prvič razveselil dara s 100 kilogrami lešnikov, kajti nasad sta mu večkrat prizadeli suša in pozeba. Zaradi pozebe ga nasad letos ne bo obdaril.

DANILO MUŠIČ

Besedilo: **Peter Kolar**

Danilo Mušič je gozdni delavec sekač, zaposlen v oddelku gozdne proizvodnje v Mariboru. Rodil se je leta 1970 v Lovrencu na Pohorju. Svoje otroštvo je preživel sredi pohorskih gozdov in spoznal gozdarsko delo, saj so bili kar trije njegovi strici gozdni delavci. Delo v gozdu ga je privlačilo, zato se je odločil za šolanje na Gozdarskem šolskem centru Postojna. Opravil je dvoletno poklicno šolo za gozdarja sekača.

Po zaključenem šolanju se je zaposlil na GG Maribor. Bil je zelo priden delavec, znan po velikih učinkih, zaradi česar je bil večkrat izbran za najboljšega sekača v podjetju. Delo sekača je fizično zahtevno, nevarno in lahko pusti tudi posledice na zdravju. Tega se

je Danilo zavedal in ob delu je opravil NPK za voznika kamiona in za odpremnika lesa. Nekaj časa je na GG Maribor opravljal delo voznika gozdarskega kamiona. Z iztekom koncesij je delo nadaljeval v podjetju Stiraies in se januarja 2018, ko je SiDG vzpostavil svojo lastno gozdno proizvodnjo na mariborskem območju, zaposlil v našem podjetju.

Danilo je poročen šele dve leti, čeprav sta z ženo Polono že dolgo skupaj in imata že 23 let staro hčer Nino. Veliko časa je posvečal tudi športu: v preteklosti je rad smučal in kolesaril, v zrelejših letih pa ga veselita predvsem pohodništvo in kegljanje, kjer tekmuje tudi v slovenski regionalni ligi.

Februarja 2019 je doživel delovno nezgodo. Pri delu mu je spodrsnilo in z levo ramo je padel na deblo drevesa. Pri tem si je ramo huje poškodoval. Po nezgodi je bil leto in pol na bolniškem dopustu. Po vrnitvi na delo še danes dela le za polovični delovni čas, saj ga ovirajo močne bolečine. Zaradi poškodbe in let, ki nezadržno tečejo, delo sekača pa zahteva popolnega človeka, si želi svojo delovno pot zaključiti na kakšnem drugem delovnem mestu, kot je na primer odpremnik lesa.

Danilo je znan kot marljiv, priden delavec, ki svoje delo rad vestno in kakovostno opravi. Kljub poškodbi in bolečinam dosega zavidljive učinke. Vedno neposredno pove svoje mnenje in opozarja na slabosti, pomanjkljivosti ter predvsem na nepoštenost in krivico, če jo opazi.

Delo sveta delavcev družbe SiDG

Svet delavcev družbe SiDG v zdajšnji sestavi deluje od septembra 2020. Sestavlja ga devet članov. Špela Hribar, Lovro Bornšek in Tomaž Oberstar so člani sveta delavcev, ki delavce zastopajo tudi v nadzornem svetu družbe SiDG. Preostali člani sveta delavcev so Mirko Pavlin, Luka Levstek, Janez Logar, Aleš Pevec, Đuro Lukačević kot podpredsednik sveta in jaz kot predsednik sveta. Svet delavcev svoje odločitve sprejema na sejah, ki so praviloma sklicane enkrat mesečno.

Ker je delavec kot posameznik v odnosu do delodajalca šibkejša stranka pri učinkoviti zaščiti svojih interesov, so se skozi čas izoblikovali različni načini zaščite in uveljavljanja interesov delavcev. Svet delavcev je temeljna oblika kolektivnega sodelovanja delavcev pri upravljanju in omogoča vključitev delavcev v sprejemanje ekonomskih, kadrovskih ter socialnih odločitev v določeni organizaciji. V Sloveniji imamo sicer dualni sistem delavskih predstavništev, kar pomeni, da si za uresničevanje interesov delavcev prizadevajo tako voljena delavska predstavništva (svet delavcev) kot sindikati. Področji dela sindikata in sveta delavcev se načeloma ne

prekrivajo, ampak se lahko dopolnjujeta in nadgrajujeta. Poenostavljeno lahko rečemo, da se pristojnosti dela sveta delavcev začnejo tam, kjer se pristojnosti sindikata končujejo. Ob tem je reba povedati, da svet delavcev SiDG zelo ceni delo Sindikata delavcev SiDG, saj je ta zelo aktiven.

Svet delavcev trenutno svoje aktivnosti usmerja v sodelovanje pri pripravi nove sistemizacije delovnih mest in sodelovanje s poslovodstvom pri pripravi novega učinkovitega sistema nagrajevanja delovne uspešnosti. Skupaj s poslovodstvom se lotevamo tudi postopkov pridobitve certifikata Družini prijazno podjetje.

Želja sveta delavcev je, da skupaj z ostalimi socialnimi partnerji preko konstruktivnih pogovorov s poslovodstvom dosegamo dogovore, ki bodo pokrivali tako materialne kot tudi socialne in osebnostne potrebe zaposlenih v družbi SiDG.

Vse zaposlene vabim, da preko predstavnikov v svetu delavcev še naprej podajate svoje predloge za izboljšanje delovnih razmer v podjetju SiDG.

Besedilo: **Andrej Hajšek**,
predsednik sveta delavcev družbe SiDG

Foto: arhiv Snežnika

NAGRADA ZA CEPLJENJE PROTI COVIDU-19

Zaposleni v našem hčerinskem podjetju Snežnik Kočevka Reka so konec julija zavihali rokave. Na pobudo ZD Kočevje se je namreč na dvorišču pred upravno stavbo podjetja Snežnik izvedlo cepljenje zaposlenih z mobilno enoto. Kako deluje cepljenje na terenu, si je prišel ogledat tudi zdravstveni minister Janez Poklukar.

Na pobudo Sindikata delavcev SiDG pa se je poslovodstvo SiDG odločilo, da se vsem zaposlenim v skupini SiDG, ki bodo dostavili potrdilo NIJZ o polnem cepljenju proti covidu-19 najpozneje do 30. septembra 2021, izplača enkratna finančna nagrada v višini 70 evrov neto. Za takšno gesto se je poslovodstvo odločilo, ker verjame, da je cepljenje najboljša rešitev za preprečevanje širjenja epidemije in manjši pritisk na zdravstveni sistem, zaposlene pa je želelo z nagrado spodbuditi k odgovornemu ravnanju do sebe in drugih. Glavni direktor mag. Robert Tomazin: »S to gesto želimo sodelavce spodbuditi k odgovornemu ravnanju do sebe in drugih. Še posebej nas pri tem veseli dejstvo, da je pobuda za takšno motivacijo prišla od zaposlenih.«

HUDA URA nam tudi

letos NI PRIZANESLA

Besedilo in foto: **Bojan Cerjak**

V nedeljo, 18. julija, je celotno Slovenijo zajelo neurje s krajevno močnimi nalivi, ki so se najbolj razvili med Koroško na severu in Kočevskim na jugu Slovenije. Na severu Slovenije so bile intenzivne padavine praktično čez celotno Pohorje, tako da so hudourniške poplave prizadele območja ob vseh večjih in manjših vodotokih. Najhuje je bilo ob reki Mislinji na zahodnem, Radoljni na severnem in Oplotniščici ter Dravinji na južnem delu Pohorja.

Potok Lobnica

V dveh dneh so za to območje padle izjemne količine padavin. Merilna postaja na Rogli je izmerila 148 mm padavin, v Lovrencu na Pohorju je samo v nedeljo popoldne padlo 65 mm padavin. V Slovenj Gradcu so sprožili sirene za opozarjanje na nevarnost zaradi povečanega pretoka reke Mislinje. V srednjem toku je odneslo več mostov in cest, ogromno brežin je voda spodjedla, v spodnjem toku pa so bili poplavljeni nekatere ceste, polja in izpostavljeni objekti. V Mislinjskem jarku sta bili najhuje poškodovani in neprevozni gozdni cesti 111080 Mislinja–Zgornja Komisija in 111082 Križni jarek–Glažuta.

Sanacijska dela je najprej začelo Vodnogospodarsko podjetje Drava Ptuj, saj je bilo prvotno treba urediti strugo vodotoka reke Mislinje. Po ureditvi vodotoka se je začela še sanacija poškodovanih cest, ocenjena vrednost škod na gozdnih cestah na območju krajevne enote Mislinja znaša 600.000 evrov. Sanacija cest še vedno poteka tudi na preostalih območjih Pohorja. Zaradi zelo obširne škode na celotnem območju je bilo treba najprej sanirati infrastrukturo in objekte, ki so vezani na domačine s samotnih kmetij, da so bili ti čim krajši čas odrezani od sveta. Šele v drugi fazi so se začele sanacije gozdnih cest, ki so namenjene izključno proizvodni funkciji,

zato so določeni odseki gozdnih cest v tem trenutku še vedno neprevozni. Težave pa imamo na neprevoznih slepih cestah, kjer na nekaterih deloviščih ne moremo izvajati del oziroma ne moremo izvesti odvoza lesa, ki je zložen na deponiji.

Reka Mislinja

KONJSKO spravilo lesa

Konjsko spravilo lesa je eden od starejših načinov spravila lesa iz gozda. Spravilo lesa s konji delimo na vlačenje oblega lesa po tleh in iznos prostorninskega lesa. Oba omenjena načina spravila lesa sta bila v preteklosti v slovenskih gozdovih, predvsem pred traktorskim spravilom lesa, pogosto v uporabi. Danes pa se je ohranil predvsem prostorninski iznos lesa, medtem ko je vlačenje lesa s konji po tleh v Slovenji redkost in prej izjema kot pravilo.

Iznos prostorninskega lesa s konji se danes ohranja le v tistih delih Slovenije, kjer druge oblike in načini spravila lesa iz različnih razlogov niso mogoči ali smiselni. Uporaba omenjenega načina spravila lesa je prisotna večinoma v gozdovih v zasebni lasti in v manjšem obsegu tudi v gozdovih v lasti države.

V državnih gozdovih je uporaba konjskega spravila lesa z iznosom prostorninskega lesa zadnja štiri leta in pol od ustanovitve SIDG prisotna le na gozdnem obratu Idrija in deloma na gozdnem obratu Ajdovščina.

Na idrijskem območju se omenjeni način iznosa prostorninskega lesa uporablja na težje dostopnih in terensko zahtevnih površinah, predvsem za namen nege drogovnjaka oziroma za redčenje drogovnjakov. Na leto konji tako iznesejo na kamionsko cesto med 1000 in 1500 m³ lesa listavcev, kar hkrati pomeni opravljena negovalna dela na površini med 20 in 25 hektarji. Iznos lesa se izvaja največkrat s štirimi do šestimi konji hkrati, saj delo s štirimi konji ali več

Besedilo: **Klemen Kosmač**
Foto: **Tadej Rupnik**

V lanskem letu smo konjsko spravilo uporabili pri poseku ob pešpoti Rake v Idriji, izvajalo pa ga je podjetje Rupnik, d. o. o.

poveča storilnost. En konj enkrat prinese okoli eno tretjino prostorninskega metra drv. Številni dnevni iznosovi pa močno pogojujeta oddaljenost in relief terena.

S tako opravljenim delom prihranimo stroške negovalnih del, razlika med stroški spravila in prodajno ceno drv pa je zaslužek za podjetje. Seveda pa ni nepomembno, da v gozdu po opravljenem delu tako rekoč ni poškodb ne na drevesih ne na tleh.

1. mesto

#gozdspomladi_

sidg2021

Besedilo: **mag. Katarina Stanonik Roter**

V maju smo na naši facebook strani, na instagram profilu in na spletni strani objavili poziv k sodelovanju na spomladanskem foto natečaju 2021. Fotografije s spomladanskimi motivi smo zbirali do 26. maja. Strokovna komisija SIDG je izmed vseh izbrala 10 finalnih fotografij, ki smo jih objavili na facebook strani SIDG. Javnost je nato z všečkanjem odločala o zmagovalcih.

Največ všečkov je prejela fotografija razgleda na gozdno pokrajino v bližini Semiča v jutranji meglici, avtorja **Darka Jakovca**. Drugo mesto je zasedla

fotografija medvedke v gozdovih Loškega Potoka, avtorja **Srečka Javornika**. Tretjeuvrščena pa je fotografija malega skovika, ki jo je posnel **Bine Mekina**.

Informacijo o zmagovalcih in vse tri zmagovalne fotografije smo objavili na naši facebook strani, vsem trem avtorjem pa poslali lepe praktične nagrade.

2. mesto

3. mesto

1. mesto: **Darko Jakovec**
2. mesto: **Srečko Javornik**
3. mesto: **Bine Mekin**

DELALI SMO POD ARHEOLOŠKIM NADZOROM

V začetku leta smo v Dolu pri Ljubljani zgradili preko 800 metrov novih vlak za potrebe izvedbe redne sečnje, toda pred tem smo morali pridobiti kulturnovarstveno soglasje. Pogoji, ki nam jih je izdal Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, so zahtevali stalen arheološki nadzor s strani pooblaščenega izvajalca dejavnosti. Območje nad cerkvijo svete Helene v Kamnici namreč spada pod območje re-

gistrirane nepremične dediščine EŠD 19586 Kamnica – Gradišče sv. Helene. Preko razpisa smo pridobili ponudbo skupine Stik, ki nam je zagotovila strokovno pomoč pri izvedbi del, medtem ko je gradbena dela pod budnim nadzorom arheologov izvedlo podjetje Janez Trobec, s. p. Pri samem posegu sicer nismo našli arheološko pomembnih najdb.

Besedilo in foto:

Matija Špacapan

FORUM ODLIČNOSTI IN MOJSTRSTVA 2021

Letošnji 29. Forum odličnosti in mojstrstva z naslovom »Spodbujanje sožitja narave, gospodarstva in kulture kot ključnih gradnikov nadpovprečnosti, odličnosti in mojstrstva« je 17. junija potekal Kočevju. Forum je bil razdeljen na štiri vsebinske panele, in sicer uvodni, kulturni, gozdarski in gospodarski panel.

Glavni direktor Slovenskih državnih gozdov mag. Robert Tomazin je poleg predstavnice ZGS Katje Konečnik in nekdanjega dekana Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani prof. dr. Marijana Kotarja sodeloval na panelu, ki je bil namenjen gozdarstvu. Predstavil je strateške usmeritve podjetja SiDG ter izpostavil poslovne priložnosti in možnosti, ki jih ponujajo gozdovi in smotrno gospodarjenje z njimi.

Tudi letos so na forumu podelili prestižno veliko nagrado odličnosti in mojstrstva, ki se vsako leto podeljuje za izjemne dosežke na področju znanosti, kulture, umetnosti in gospodarstva. Prejel jo je župan občine Kočevje dr. Vladimir Prebilič.

Besedilo in foto: **mag. Katarina Stanonik Roter**

MERITVE BUKVE NA POHORJU

V SiDG se vedno odzovemo na prošnje raziskovalcev, da bi jim omogočili izvedbo terenskih raziskav. Tako sta v okviru ciljnega raziskovalnega projekta LES GO BIO (V4-2016) raziskovalca Domen Arnič in dr. Peter Prislan na Pohorju v gozdnem obratu Lovrenc v septembru izvajala meritve bukve v državnih gozdovih. Projekt naslavlja pro-

blematiko slabe izkoriščenosti lesa listavcev iz slovenskih gozdov. Namen projekta je ovrednotiti razpoložljive tržne količine in trenutne rabe lesa listavcev, analizirati tokove lesa listavcev za ovrednotenje potencialov ter opredeliti obetavne, okoljsko sprejemljive in ekonomsko izvedljive postopke obdelave in predelave lesa listavcev.

Večletna raziskava se bo osredotočala na najbolj zastopane domače listavce, kot so bukovina, hrastovina in javorovina. Vodilna organizacija projekta je Gozdarski inštitut Slovenije, sodelujoča pa Oddelek za lesarstvo in Oddelek za zootehniko Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Foto: **Rok Damijan**

NOVE KLOPI IN MIZE PRI ČEBELARSKEM DOMU PODSTENICE

Člani Čebelarkega društva Straža - Dolenjske Toplice so se odločili prenoviti dotrajane mize in klopi pri čebelarskem domu v Podstenicah. Tudi SiDG jim je finančno priskočil na pomoč, vendar se je izkazalo, da zbrana sredstva ne ustrezajo uradnim mizarskim tarifam. Zato so čebelarji vzeli stvari v svoje roke: kupili so smrekove plohe, jih razžagali, lastni dopust pa izkoristili, da so remelne obrusili in zarobili. Zagotovo se boste strinjali, da so delo dobro opravili.

Foto: **Anton Andrejčič**

OTVORITEV EKOLOŠKEGA VRTA

Na OŠ Podgora Kuteževo se zavedajo, da vrtec in šola igrata pomembno vlogo pri ozaveščanju in ekološkem delovanju otrok v njihovem okolju. Že dolga leta posvečajo posebno pozornost izobraževanju mladih o varstvu okolja in naravnih vrednotah, kmetijstvu, gozdarstvu, zdravi prehrani ... Ob šoli pa imajo tudi ekološki vrt, ki so ga v lanskem šolskem letu še posebej skrbno uredili.

S pomočjo donacije SiDG so izdelali lično leseno ograjo iz domače akacije. V lanskem šolskem letu so se odločili, da bo za vrt skrbelo osebje vrtca, v času poletnih počitnic pa bodo po svojih močeh pomagali tudi otroci iz vrtca. V novem šolskem letu računajo, da se jim bodo pridružili tudi učenci. Zelenjavo iz lastnega vrta bodo uporabili v šolski kuhinji.

Sodelovanje pri skrbi za vrt je priložnost, da otroci vstopijo v svet raziskovanja in vzgajanja ter spoznajo odgovoren odnos človeka do narave, do organizmov, do hrane in se naučijo delovnih navad. Na ta način otroci postanejo ekološko dejavni odrasli. V OŠ Podgora Kuteževo so ponosni, da iz njihove šole izhajajo nekateri najboljši gozdarji na Ilirskobistriškem, zato smo jim tudi namenili donacijo.

Besedilo: **Janez Logar**

Foto: **Tjaša Kaluža/ahiv SiDG**

NA OBISKU PRI HRVAŠKIH KOLEGIH

Poslovodstvo SiDG je zadnji teden v avgustu obiskalo kolege na Hrvaškem. Z gozdarji iz podjetja Hrvatske šume, ki upravlja hrvaške državne gozdove in zaposluje okoli 8000 ljudi, so izmenjali strokovna stališča in se pogovorili o možnostih čezmejnega sodelovanja. V okviru obiska so gostitelji poslovodstvo SiDG peljali tudi na ogled Petrove gore, enega od simbolov hrvaške zgodovine. Veselimo se, da nam bodo hrvaški kolegi v kratkem vrnili obisk.

Foto: **Hrvatske šume, d. o. o.**

NOVA UČNA POT NA HOTIZI

Za nami je še en projekt, s katerim želimo gozd in naravo približati mladim generacijam. Tokrat smo bili aktivni v Prekmurju. Na Hotizi smo namreč sodelovali pri projektu ureditve nove učne poti, ki je dobila ime »Po poti ribiča Tinča«. In sicer smo v mrtvici reke Mure postavili opazovalnico za bobre, medtem ko je za info tablo s podatki o tej ljubki živalci poskrbel inštitut Lutra. Nedaleč stran smo postavili še šest lesenih stolpičev, na katerih lahko otroci najdejo podatke o rastlinskih in živalskih vrstah, značilnih za naravo ob reki Muri.

Besedilo in foto: **Igor Köveš**

NOVA GOZDNA CESTA NAROVNIK

Konec julija se je zaključil za nas pomemben gradbeni projekt – prevzeli smo gozdno cesto Narovnik v dolžini 135 metrov. Cesta je opremljena s sedmimi priključki gozdnih vlak, začasnim skladiščem lesa in T-obliko obračališča za gozdarske kamione. Novogradnja se priključuje na gozdno cesto Naravske ledine–Krivec in je na priključku opremljena z zapornico. Osnovni namen nove ceste je ureditev skladiščenja lesa v času gozdne proizvodnje na Uršlji gori – vzhodno pobočje. Ker je lokacija ena najpomembnejših dostopnih točk za vzpon na vrh Uršlje gore,

je bila obremenitev gozdne ceste Naravske ledine zaradi povezave do okoliških celkov, turističnega in rekreativnega prometa ter sočasnega spravila lesa preobremenjena. Rešitev z umikom proizvodnje na novi priključek in skladiščenjem lesa na novem skladišču bistveno povečuje varnost popotnikov in prometa. Prav tako bo zunaj obdobja gozdne proizvodnje zapornica odstranjena in bo omogočeno parkiranje avtomobilov za obiskovalce Uršlje gore, kar je dodaten doprinos k socialno-rekreativski vlogi naših gozdogov. Besedilo in foto: **Jaka Klun**

Besedilo in foto: **Jaka Klun**

PREDSTAVITEV STROJNE SEČNJE ZASEBNIM LASTNIKOM GOZDOV

Odzvali smo se na pobudo Društva lastnikov gozdov Tisa Domžale in konec avgusta organizirali predstavitev strojne sečnje z našim najnovejšim kompletom Ponsse. Lastnikom gozdov smo v gozdu nad Trojanami tako predstavili prednosti uporabe sodobne tehnologije v gozdu, ki ne samo da ima visoke učinke in nizke proizvodne stroške, ampak je tudi bistveno bolj varna in humana za delavce kot klasična sečnja. Prikaza se je udeležilo več kot 30 članov društva, ki so pokazali veliko zanimanje in so našim fantom postavili tudi številna vprašanja.

Foto: **Jure Cerar**

ZAČETEK OBNOVE GOZDNE UČNE POTI VISOKO

S simboličnim sajenjem dreves pri Tavčarjevem dvorcu na Visokem pri Poljanah smo spomladi obeležili začetek obnove gozdne učne poti Visoko pri Poljanah. 36 sadik 12 različnih drevesnih vrst smo posadili skupaj s predstavniki Občine Gorenja vas - Poljane, Gorenjsko banko in Zavodom za gozdove Slovenije. Zdaj je na vrsti obnova celotne gozdne učne poti, ki bo deloma tudi spremenila dosedanjo traso. Omenimo še, da bo na predelih, kjer učna pot poteka po zasebnih zemljiščih, za obnovo z donacijo poskrbela Gorenjska banka.

Besedilo in foto:
Suzana Rankov

SREČANJE NA VRHU ROGA

Tako kot vsako leto je tudi letos v tednu gozdov prišlo do srečanja na vrhu Roga. Predstavniki ZGS, SiDG, LPN, skavtov, planinskih društev ter občin smo izvedli skupni pohod na vrh Veliki Rog, kjer se je na razglednem stolpu izobesila slovenska zastava. Ob priložnosti smo se med drugim pogovorili o potrebni zamenjavi obstoječega razglednega stolpa na vrhu Roga.

Besedilo: **Damjan Južnič**

Foto: **Janez Konečnik**

SKUHALA SE JE KOPA VELIKANKA

V oglarski deželi na Dolah pri Litiji so sredi avgusta prižgali kopo velikanko! Izgradnjo najverjetneje največje kope v Evropi smo sponzorirali tudi v SiDG. V kopi je zloženih kar 300 metrov drv oziroma 250 kubičnih metrov lesa. V kopi, ki se je kuhala kar štiri tedne, se je skuhalo okoli 30 ton oglja. Z veseljem pomagamo pri ohranjanju slovenske kulturne dediščine, ki vedno bolj pridobiva na veljavi.

Foto: **Janez Levstek**

PREDSTAVLJALI SMO POKLIC GOZDARSKEGA INŽENIRJA

S sodelavcem Urbanom Štupico, vodjo gozdnega obrata na PE Kočevje, sva 10. septembra zastopala SiDG na Festivalu poklicev v Športni dvorani Kočevje. Učencem zadnjih letnikov osnovnih in srednjih šol sva predstavljala poklic inženirja gozdarstva.

Dogodek sta organizirala Podjetniški inkubator Kočevje in Ljudska univerza Kočevje, namen pa je bil promocija poklicev v lokalnem okolju. Festivala poklicev se je udeležilo 21 razstavljalcev ter okoli 280 učencev in dijakov sedmih osnovnih šol in Gimnazije in srednje šole Kočevje. Vsak poklic se je predstavil na svojem razstavnem prostoru, na katerem je razstavljevec inovativno predstavil svoj poklic s prikazom postopkov dela, opisom znanj ter konkretno uporabo delovnih pripomočkov.

Besedilo: **Aleš Benčina**

Foto: **Maja Rupnik**

Pavlovnija (*Paulownia spp.*)

Besedilo in fotografije: **prof. dr. Robert Brus, BF UL**

Med tujerodnimi drevesnimi vrstami, ki v zadnjih letih pri nas vzbujajo največ pozornosti, je tudi pavlovnija. Kdo še ni videl oglasov za najhitreje rastoče drevo na svetu, ki raste nekajkrat hitreje od domačih vrst in s katerim lahko obogatite že v nekaj letih? Na kratko si pogledjmo, kaj se skriva za to zgodbo.

Rod pavlovnija vsebuje okrog devet drevesnih vrst iz vzhodne Azije. Najbolj znana med njimi je vrsta *Paulownia tomentosa* (Thunb.) Steud., ki je tudi pri nas že dolgo gojeno in cenjeno okrasno drevo. Navadno zraste do višine 20 m, prepoznamo jo po velikih, do 30 cm dolgih, širokajajčastih listih in velikih vijoličastih zvonastih cvetovih. Vrsta je hitrorastoča in ne doživi visoke starosti, znana pa je po zelo lahkem in kakovostnem lesu, ki ga uporabljajo za izdelke, kjer je zaželena največja trdnost pri najmanjši teži. Pri tem razmerju je les pavlovnije brez konkurence. Pavlovnije v Sloveniji nikoli nismo sadili ali preizkušali v gozdu, vendar se v zadnjem času v naravno okolje večkrat z vetrom zanese njeno seme. Tako se lahko zlasti na odprtih mestih in posekah tudi uspešno nasemeni in vse več ljudi je zaskrbljenih zaradi njenega invazivnega potenciala.

V zadnjem desetletju pa so se na evropskem trgu in tudi pri nas začeli pojavljati križanci med različnimi vrstami pavlovnij, med katerimi sta daleč najpogostejši sorti shan tong in bellissima. Zanju prodajalci sadik obljublajo do kar 25 m visoka in do 50 cm debela drevesa že v šestih letih, kar je seveda izjemno. Nasadi, ki jih je v Sloveniji do danes največ v Beli krajini in Prekmurju, se za zdaj še niso izkazali tako dobro, nekaj jih je celo propadlo zaradi pozebe. Tudi resnih mednarodnih študij, ki bi dokazovale tako velike donose, za zdaj ni.

Omeniti velja, da sajenje hitrorastočih sort pavlovnij, ki jih sadimo kot klone, v gozdu po zakonu ni dovoljeno, zato nikakor ne pride v poštev, pa tudi za gojenje na kmetijskih zemljiščih je praviloma potrebno dovoljenje. Za dobro rast pavlovnija potrebuje najboljša in z vodo dobro preskrbljena kmetijska zemljišča, pri čemer je ključno vprašanje, ali teh rastišč ni bolj smiselno uporabiti za pridelavo hrane. Pri presoji ustreznosti za sajenje je še pomembno upoštevanje možnega nenadzorovanega širjenja iz nasadov v naravno okolje. Vsem klonom je skupno, da so patentirani, da jih je mogoče razmnoževati samo vegetativno s pomočjo tkivnih kultur ali koreninskih potaknjencev in da so po zagotovilih proizvajalcev sterilni, torej da kljub zgodnjemu cvetenju ne oblikujejo kalivih semen. Vendar bo lahko šele večletno spremljanje zanesljivo potrdilo, kako stabilna je ta lastnost omenjenih kultivarjev. Zaključimo lahko, da pavlovnije kot drevesa v zunajgozdnih nasadih sicer kažejo določen potencial, ki pa se mora v praksi še potrditi.

1: Pavlovnija sorte shan tong v nasadu pri Metliki v Beli krajini

2: Zvonasti cvetovi pavlovnije

3: Listi in zoreči plodovi

AVTOR: GREGA RINTAR	OVIRA PRI KONJSKEM SPORTU PARKURJU	HITER LJUDSKI PLES	ROMAN AGATHE CHRISTIE	AMERIŠKI PEVEC IN FILMSKI IGRALEC (FRANK)	FINSKA VROČA PARNA IN HLADNA KOPEL	RIBIŠKA MREŽA	OSABNOST, PREDRZ- NOST	PRESEŽEK, OSTANEK	PLAN	GRŠKA BOGINJA NESREČE	KONSTRUKTOR VELIKIH SMUČARSKIH SKAKALNIC BLOUDEK	SLIKAR IN GRAFIK JUSTIN	STANO- VANJSKI PROSTOR	HLADNI SEVERNI VETER V SREDO- ZEMLJU	DEL SVINJSKE GLAVE	POLOŽAJ TELESA PRI JOGI
VSA DELA KAKEGA AVTORJA					NAPRAVA NA POD- MORNICAH						OŽJA SORODNICA					
URAD KOMISARJA											TALNI NACRT SRBSKI TENISAČ BOKOVIĆ					
DRŽAVA V ZAHODNI AFRIKI																
TELE- VIZIJSKI ZASLON						GERMANSKO ORODJE ZA METANJE IN SUVANJE				OMAR NABER SL. FILM. REŽISER (MITJA)		KONEC MOLITVE ALBANSKI POLITIK (RAMIZ)				
DEBELEJSI DROG						TORBA ZA SPISE REKA SKOZI BERN, AARE							DESNI PRITOK EBRA RDEČA DETELJA			
GAMSI BIVOL NA INDONE- ZIJSKEM OTOKU SILA- VESIJU	NENADEN MOČEN VOJAŠKI NASKOK	OTOK OB JUGOZAHOD- NI OBALI ŠKOTSKE NAKOVALO					TELOVADNA VAJA, ELEMENT	GLINA ZA IZDELAVO PORCELANA							TEKOČINA V ŽILAH	NORVEŠKI HITROSTNI DRSALLEC (ROALD EDGAR)
AZIJSKA DIVJA KOZA				VULKANSKO ZRELO	MADŽARSKI SAHIST (PETER) LOVEČ NA RACE			OLGA KACJAN			HAZARDNA IGRA S KARTAMI ŽGANI APNENEČ		BARVILO INDIGO OTOK V SREDNEM JADRANU			
PRISTA- NIŠČE NA SEVERO- ZAHODU HONSUJA				TJAŠA SEME		IT. AVTOMO- BILSKI KONST- RUKTOR FERRARI	PASTIR OVNOV AFRIŠKI POLITIK (JOSHUA)						ŽGANJE Z JANEŽEM AMERIŠKA IGRALKA HOLMES			
GESLO									REKA NA HRVAŠKEM NAJVIŠJI VRH V TURCIJI						MOŠKI, KI ZANJE ZITO	PREKLJIC NAROČILA
AONEC, BEOTIJEČ				PREBIVALEC ANKARANA MOGOČNA GORA										ZIVA SELAN NATAŠA ABRAM		
KRATKO ODRSKO DELO S HUMO- RISTIČNO ALI SATI- RIČNO VSEBINO	DOTIK	TORZNI KIP POPRAV- LJALEC BESEDIL					VEČJI DEL, JEDRO BOLNIK Z ASTMO					SOL TANINSKE KISLINE GRÖB MOŠKI				
MADŽAR- SKO MESTO, ZNANO PO VINU TOKAJEC					VEČJI KOS POHIŠTVA SLOVENSKI KIPAR (STANE)	OSJE GNEZDO					OGNJEVIT CIGANSKI PLES			JULIA ROBERTS ŠPANSKI KOŠARKAR (PAU)		
DOMOVINA IRCEV						AVSTRIJSKI SKLADATELJ (GOTTFRIED VON)	KLADA ZA SEKANJE DRV, TNALA LETOPIŠ					MESTO V JUGO- ZAHODNI FRANCIJI				
KRATKO ZENSKO OGRINJALO				TISKARSKA POLA PEVKA ERBUS				AMERIŠKI IGRALEC HUNTER ZANKA KAVBOJEV			MESTO NA ZAHODU FINSKE	SLIKAR MAVEC VAŠ POD KOČEVSKO MALO GORO				
DEJAVNOST, KI ZAJEMA KAZNIVA DEJANJA									ANT. HALA ZA VERNIKE V SVETIŠČU SL. PISA- TELJ (IGO)						KAČJI GLAS	POČELO TAOIZMA
NEMŠKI OPERNI PEVEC (KARL)																
ETILEN					NERAZPOLO- ZENOST, RAZDRAŽ- LJIVOST											
VINO RDEČKASTE BARVE					LETALSKI PROPELER						AMERIŠKA LETALKA EARHART					
KAMEN ZA BRUŠENJE					SLOVENSKI INŽENIR GRADBE- NISTVA (MATJAŽ)						IGRALEC ŠKRLEC			KAREL OŠTIR		

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) lahko skupaj s svojim imenom, priimkom in domačim naslovom pošljete do 20. novembra 2021 na elektronski naslov korenina@sidg.si ali po pošti na naslov: **SiDG, d. o. o., Rožna ulica 39, 1330 Kočevje, s pripisom »Za Korenino«.**

2. septembra 2021 smo izvedli žrebanje za nagradno križanko iz petnajste številke Korenine.

Tričlanska komisija sodelavcev SiDG je izmed pravih rešitev izžrebala tri nagrajence.

Dobitnikom smo nagrade poslali po pošti.

Rešitev križanke (geslo v zelenem polju) 15. številke Korenine se je glasila: **OLISTANJE.**

Izžrebanci nagradne križanke - Korenina št. 15 so:

1. nagrada – kovinski bidon,
kolebnica in knjiga
J. Černača, Sledi:
**ZDRAVKA JANEŠ,
KOČEVJE**

2. nagrada –
kapa s šiltom,
drobižnica in knjiga
J. Černača, Sledi:
ALEŠ HUS, KAMNICA

3. nagrada – naglavna svetilka, bandana
in knjiga J. Černača, Sledi:
MATEJA ŠEGA, GRAHOVO

